

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2023

Petr Volf

Univerzita Pardubice

Fakulta zdravotnických studií

Práce Skalní záchranné služby z.s.

Bakalářská práce

2023

Petr Volf

Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií
Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Petr Volf**
Osobní číslo: **Z20179**
Studijní program: **B0913P360008 Zdravotnické záchranářství**
Téma práce: **Práce skalní záchranné služby Broumovsko**
Téma práce anglicky: **The work of the rock rescue service Broumovsko**
Zadávající katedra: **Katedra klinických oborů**

Zásady pro vypracování

1. Studium literatury, sběr informací a popis současného stavu řešené problematiky.
2. Stanovení cílů a metodiky práce.
3. Příprava a realizace výzkumného šetření dle stanovené metodiky.
4. Analýza a interpretace získaných dat.
5. Zhodnocení výsledků práce.

Rozsah pracovní zprávy: **35 stran**
Rozsah grafických prací: **dle doporučení vedoucího**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BELICA, Ondřej. *Práce a záchrana ve výškách a nad volnou hloubkou*. Praha: 2014. ISBN 978-80-247-5055-2.
DOBIÁŠ, Viliam. *Urgentná medicína*. Vydavateľství Osveta s.r.o., Bratislava 2021. ISBN 978-80-8063-499-5.
FIALA, M. a VILÁŠEK, J. *Vybrané kapitoly z ochrany obyvatelstva*. Praha, 2010. ISBN 978-80-246-1856-2.
FRANK, Tomáš a Tomáš KUBLÁK. *Horolezecká abeceda*. Praha, 2009. ISBN 978-80-87027-35-6.
REMEŠ, Roman a Silvia TRNOVSKÁ. *Praktická příručka přednemocniční urgentní medicíny*. Praha, 2013. ISBN 978-80-247-4530-5.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jindra Holeková, DiS.**
Katedra klinických oborů

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **4. května 2023**

doc. Ing. Jana Holá, Ph.D. v.r.
děkanka

L.S.

Mgr. Zuzana Červenková, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 6. března 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 3.5.2023

Jméno Příjmení v.r.

PODĚKOVÁNÍ

Chtěl bych poděkovat své vedoucí práce Mgr. Jindře Holekové Dis. za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnovala. Dále bych chtěl poděkovat své rodině, za jejich podporu po celou dobu studia. Dále děkuji členům Skalní záchranné služby oblasti Broumovsko, díky kterým jsem získal důležité informace, ohledně sdružení Skalní záchranné služby, které jsou obsažené v této práci.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá prací Skalní záchranné služby z. s. V teoretické části je detailně popsána metodika a náplň práce skalních záchranářů. Zvýšená pozornost je věnována metodice záchranné akce ve skalách, vybavení záchranářů Skalní služby a poskytování první pomoci v rozsahu jejich kompetencí. Průzkumná část je zaměřena na veřejné povědomí o Skalní záchranné službě.

KLÍČOVÁ SLOVA

Skalní záchranná služba, první pomoc, záchranná akce, povědomí

TITLE

Work of Rock rescue services.

ANNOTATION

The work is focused on Rock rescue services. The theoretical part describes methodology and job description in details. Increased attention is then paid to the methodology of rescue mission in rocks, rescue equipment and providing first aid to the extent of their competences. The research part is focused on public awareness of the rock rescue service.

KEYWORDS

Rock rescue service, first aid, rescue mission, awareness

OBSAH

Úvod.....	11
1 Cíl práce.....	12
1.1 Cíle teoretické části práce	12
1.2 Cíle průzkumné části práce	12
2 teoretická část	13
2.1 Poslání a činnost Skalní záchranné služby.....	13
2.1.1 Činnost spolku	13
2.2 Organizační členění SZS.....	14
2.2.1 Členství u SZS	14
2.2.2 Výbor spolku.....	15
2.2.3 Členská schůze.....	16
2.2.4 Kontrolní komise	16
2.2.5 Financování spolku	16
2.3 Systém vzdělávání členů Skalní záchranné služby	16
2.3.1 Zdokonalování lezeckých technik	17
2.3.2 Školení činnosti ve výškách a nad volnou hloubkou VVH	17
2.3.3 Cvičné zásahy	17
2.3.4 Lezecké obtížnosti	18
2.3.5 Znalost místopis.....	18
2.4 První pomoc poskytovaná SZS	19
2.4.1 Rámec školení první pomoci	19
2.4.2 Udržení tepelného komfortu	20
2.5 CHKO Broumovsko.....	21
2.5.1 Hranice působnosti	22
2.5.2 Traumabody	22
2.5.3 Body setkání pro společný zásah IZS	22

2.6	Integrovaný záchranný systém (IZS)	24
2.6.1	Základní složky IZS	24
2.6.2	Hasičský záchranný sbor České republiky	24
2.6.3	Zdravotnická záchranná služba	24
2.6.4	Policie České republiky	25
2.6.5	Dohoda o plánované pomoci na vyžádání	25
2.7	Svolávání členů SZS	25
2.8	Vybavení Skalní záchranné služby	26
3	průzkumná část	27
3.1	Průzkumné otázky	27
3.2	Metodika praktické části	27
3.2.1	Sběr dat	27
3.2.2	Průzkumný nástroj	28
3.2.3	Vyhodnocení dat	28
3.2.4	Výsledky průzkumu	29
4	Diskuze	46
5	Závěr	49
6	Použitá literatura	50
6.1	Odborná literatura	50
6.2	Ústní sdělení	50
6.3	Internetové zdroje	51

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek 1 Znak Skalní záchranné služby	21
Obrázek 2 Vyznačené body setkání	23
Obrázek 3 Bydliště respondentů	29
Obrázek 4 Volnočasové aktivity respondentů	30
Obrázek 5 Povědomí o Skalní záchranné službě	31
Obrázek 6 Povědomí o SZS vzhledem k bydlišti	32
Obrázek 7 Dostupné informační platformy	33
Obrázek 8 Náplň práce Skalní záchranné služby	34
Obrázek 9 Aktivování složek IZS	35
Obrázek 10 Zvýšení rizik volnočasovou aktivitou	36
Obrázek 11 Aktivované složky IZS	37
Obrázek 12 Využití skalní záchranné služby	38
Obrázek 13 Pomůcky využité při zásahu	39
Obrázek 14 Hodnocení práce SZS	40
Obrázek 15 Členství u SZS	41
Obrázek 16 Možnosti finanční podpory	42
Obrázek 17 Asociace ke spolku SZS	43
Obrázek 18 Samostatnost SZS	44
Obrázek 19 Míra veřejného povědomí	45

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ČČK	Český červený kříž
ČHS	Český horolezecký svaz
ČR	Česká republika
FZS	Fakulta zdravotnických studií
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
KOPIS	Krajské operační a informační středisko
NPK	Nemocnice Pardubického kraje, a.s.
PČR	Policie České republiky
SZS	Skalní záchranná služba
UPCE	Univerzita Pardubice
VVH	Činnost ve výškách a nad volnou hloubkou
ZZS	Zdravotní záchranná služba

ÚVOD

Práce skalní záchranné služby je činnost vyžadující širokou škálu dovedností, která je základem pro poskytnutí přednemocniční péče lidem, kteří se ocitají v nouzi, často v bezvýchodných situacích, uprostřed skalních měst vinoucích se do nekonečných bludišť pískovcových obrů, či přímo ve stěnách pískovcových věží. Tyto okolnosti mě jako lezce už dlouhých 10 let a zároveň jako studenta oboru zabývajícího se přednemocniční péčí, nutí pozorovat práci Skalní záchranné služby. Práci SZS definuje schopnost skloubení výborné orientace v komplikovaném systému oblastí, znalost první pomoci, lezeckých technik a ochota.

Tato bakalářská práce nabídne pohled do Skalní záchranné služby, její organizační struktury, rozdělení typů členství, nebo například nejvyšší zastupující orgán. Dále také popis CHKO Broumovsko, ve kterém SZS působí, a kde je spolek jejím unikátem, díky své jedinečnosti v České republice. Skalní záchranná služba má i své místo ve spolupráci se složkami IZS, které členy ve chvílích potřeby svolává. V práci je také náhled na situaci v terénu s využitím první pomoci a stručný pohled na tematiku práce a záchrany nad volnou hloubkou. A v neposlední řadě je popsáno vybavení spolku pro provádění záchranných akcí.

Pro téma této práce bylo vybráno „Veřejné povědomí o spolku Skalní záchranné služby“ z důvodu, že na znalost veřejného povědomí je velice důležité dbát. Jestliže by veřejnost, návštěvníci skal, horolezci a další lidé pohybující se mezi skalami o existenci a činnosti SZS nevěděli, mohla by tato neznalost mít fatální následky pro jedince nacházející se v nouzi. Proto se skalní záchranná služba snaží zvyšovat veřejné povědomí o své činnosti prostřednictvím aktivit, jako jsou například prezentace spolku na veřejných akcích pro mládež, školení a semináře pro veřejnost, nebo spolupráce se složkami Integrovaného záchranného systému na společných cvičeních. Důležitou roli hraje také propagace na sociálních sítích a webových stránkách, kde se veřejnost může dozvědět veškeré informace o činnosti skalní záchranné služby.

1 CÍL PRÁCE

Hlavním cílem práce je zjistit míru veřejného povědomí a znalost občanů z okolí CHKO Broumovsko o občanském sdružení Skalní záchranné služby z.s.

1.1 Cíle teoretické části práce

Organizační členění Skalní záchranné služby Broumovsko

Podmínky pro službu v řadách Skalní záchranné služby

Skalní záchranná služba v rámci IZS

Vybavení v rámci záchranné služby

1.2 Cíle průzkumné části práce

Zjistit, zda má místo bydliště vliv na znalost o Skal.

Porovnat úroveň vědomostí o skalní záchranné službě mezi respondenty s různými odvětvími volnočasových aktivit.

2 TEORETICKÁ ČÁST

Už od nepaměti do České krajiny spadají spousta nejrozmanitějších míst, mezi které neodmyslitelně patří skalní oblasti jako například Adršpašsko-teplické skály, Křížový vrch, stolová hora Ostaš a mnohé další. Tato místa přitahují velký počet lidí z celé České republiky i zahraničí, pro jejich krásu, velikost, nedotčenost lidskou rukou, divokost a tajuplnost. Díky těmto vlastnostem skály přivítají mezi své pískovcové masívy nejen velké množství turistů a cyklistů, ale také jednu speciální skupinu návštěvníků. Tou skupinou, o které hovoříme, jsou horolezci. Tato kombinace množství pohybujících se návštěvníků v náročném terénu a horolezců sahajících na hranice svých schopností a zkušeností, přináší spoustu rizik a nechtěných neštěstí v podobě ztrát orientace či v horším případě zranění. A za tímto účelem se roku 2000 uskutečnil vznik spolku Skalní záchranné služby (dále jen SZS) Broumovsko, za účelem asistence při zásazích Integrovaného záchranného systému (dále jen IZS), který umožní rychlý přístup a znalost specifických dovedností, které do oblastí skalních pískovcových měst patří a bez kterých by se složky IZS jen těžko obešli. Mezi typy zásahů, kterých se SZS účastní může tedy představovat transport pacienta z turistické cesty ale i mimo ni, vyprošťování z nedostupných prostor, záchrana nad volnou hloubkou a ve visu, pátrání, ale také prosté úkony jako poskytnutí rady ztracenému turistovi.

2.1 Poslání a činnost Skalní záchranné služby

V roce 2000 kdy spolek vznikl, si zakládající členové, které z velké části tvořili horolezci, uvědomovali že tato činnost jde ruku v ruce s riziky pádů či jiných zranění, která potkávali je samé, ale i jejich kamarády a blízké. Myšlenka pro vytvoření složky pro pomoc a záchranu ve skalách tím byla na světě, a ne jednou byl subjekt záchrany, samotný člen spolku. Zajištění bezpečnosti ve skalách se tedy v probíhajících letech ještě dále transformovalo do podoby dnešní Skalní záchranné služby z.s., která se účastní každé záchranné akce probíhající v terénu skalních měst. (RUDOLF, 2023)

2.1.1 Činnost spolku

“Skalní záchranná služba poskytuje pomoc při provádění záchranných prací v těžko přístupném terénu, zejména ve skalních oblastech Broumova. Poskytování účinné pomoci základním složkám IZS /§4 zákona 239/2000 Sb./ Hasičskému záchrannému sboru ČR, jednotkám požární ochrany, zdravotnické záchranné službě a Policii České republiky. Poskytování této pomoci je upraveno smlouvou o poskytování pomoci na vyžádání uzavřenou s Hasičským sborem Královéhradeckého kraje.” (Stanovy SZS, z. s., 2014)

Hlavní činnosti SZS:

- Provádění záchranných akcí ve skalním terénu.
- Asistence v průběhu pátrání po pohřešovaných, či zbloudilých osobách vedených Policií ČR.
- Průběžná činnosti vedoucí k zabezpečení návštěvníků, jejich bezpečnosti a pohybu ve skalním terénu.
- Péče o vybavení a materiál pro poskytování první pomoci.
- Preventivní činnost vedoucí k bezpečnosti návštěvníků skalních oblastí. Informování veřejnosti o bezpečném pohybu v terénu, možnosti přivolání pomoci organizaci provádění záchranných prací apod.
- Prevence ve výcviku a edukaci členů v oblastech záchrany ve výškách a nad volnou hloubku, poskytování první pomoci, místopisu daných oblastí a právních stanov apod.

Vedlejší činnosti SZS:

- Aktivní výpomoc složkám IZS ve skalním terénu při výcviku příslušníků.
- Pořádání akcí podporujících hlavní a hospodářské činnosti, za účelem hospodaření se spolkovým majetkem. (Stanovy SZS, z. s., 2014)

2.2 Organizační členění SZS

Spolek skalní záchrany je občanské sdružení vedené jako kolektivní člen Českého červeného kříže (dále jen ČČK). Člena ČČK označujeme jako zvláštní složku a je povinen jednat podle stanov ČČK, svými vlastními organizačními řády, které schválí příslušná výkonná rada. Podmínkou součinnosti zvláštních složek je ztotožnění se s idejemi ČČK a dodržování principů hnutí včetně principu jednoty Společnosti ČČK. (Stanovy ČČK, 2021)

2.2.1 Členství u SZS

K současné době počet členů činí 56 mužů i žen, z nichž 15 výkonných (dělení členství níže). Členství v řadách SZS je dobrovolné, je pouze podmíněné přijímacím řízením, které je tvořené výkonným výborem. (HLAVÁČEK, 2023)

Pro přijetí mezi příslušníky je zapotřebí, aby žadatel splňoval podmínky, mezi které patří být občanem ČR starším 18 let, souhlas se stanovami, posláním SZS a splňuje podmínky pro určený typ členství. (Stanovy SZS, z. s., 2014)

2.2.1.1 Typologie členství

a) Čekatel výkonné služby

Za čekatele považujeme žadatele, který prokáže fyzickou zdatnost, základní horolezecké dovednosti, projde základním školením v poskytování první pomoci, záchrany ve výškách, místopisu oblastí a je znalý svými povinnostmi, právy a potřebnou legislativou. Plnění těchto podmínek je zároveň kontrolováno ručiteli, kteří jsou vybráni výborem. Čekatel disponuje stejnými právy jako ostatní formy členství a již od počátku se může účastnit záchranných akcí pod dohledem výkonného člena. Zařazení čekatele mezi výkonné členy se ruší při nesplnění podmínek v průběhu dvou let od zahájení.

b) Výkonný člen

Úspěšné provedení všech podmínek čekatelem vede ke změně členství ve výkonného člena. Změna členství je nadále podmíněna obdržetím doporučení od dvou ručitelů vybraných výborem, odpovědných za přípravu do aktivní služby ve spolku. Výsledný verdikt o přijetí přichází od spolkového výboru. Výkonného člena může také označit jako “aktivního” při záchranných akcích.

c) Řádný člen

Po uznání řádného členství nadále člena označujeme jako “neaktivního” jelikož není povinen účastnit se záchranných akcí v terénu, ale jeví zájem o vedlejší činnost spolku. Statut řádného člena schvaluje výbor po předchozí žádosti výkonného člena a po splnění podmínek 10 let aktivní služby na záchranných akcích jako výkonný člen.

d) Čestný člen

Zde mluvíme o uznání statutu za dlouhodobou významně prospěšnou činnost pro rozvoj SZS. Čestné členství může být uděleno kterémukoliv příslušníkovi a je uděleno i schváleno členskou schůzí. (Stanovy SZS, z. s., 2014)

2.2.2 Výbor spolku

Výbor je tvořen sedmi členy, kteří jsou funkční po dobu 5 let. Výbor nadále volí jednatele a náčelníka, kteří jsou jménem spolku určeni pro styk s veřejností a mohou jednat každý samostatně. Výbor můžeme považovat za statutární orgán SZS, který jedná ve prospěch organizace, především pak ve věcech fungování spolku a nakládání s majetkem, rozhodnutí pro přijetí nových, či vyřazení stávajících členů. K usnášení může dojít poté, kdy je přítomna nadpoloviční většina spolkového výboru. (Stanovy SZS, z. s., 2014)

2.2.3 Členská schůze

Zde mluvíme o nejvyšším organizačním článku celého spolku. Členská schůze jedná o nejdůležitějších věcech, které nespádají do pravomocí jiného orgánu. Minimální doba pro uskutečnění schůze je jednou za rok. V nitru členské schůze dochází ke schvalování stanov, nebo jejím změnám, volí členy kontrolní komise a výboru, stanovuje plán pro nadcházející období, spravuje podobu a výčitky členských příspěvků a jejich využití. Aby byla schůze usnášení schopná, musí se jejího zasedání účastnit třetina všech členů SZS. (Stanovy SZS, z. s., 2014)

2.2.4 Kontrolní komise

Kontrolní komisi tvoří tři členové spolku, kteří jsou zvoleni členskou schůzí na dobu 5 let. Komise je povinna vykonávat revizi nakládání se spolkovými prostředky a dohlížet na činnost výkonného výboru. (Stanovy SZS, z. s., 2014)

2.2.5 Financování spolku

Skalní záchranná služba je neziskový spolek, který pomáhá složkám IZS při záchranných akcích a zajišťuje bezpečnost horolezců a turistů a tyto činnosti se neobejdou bez využití četných specializovaných prostředků, které ale také vyžadují finanční podporu. Existuje několik možností, jak získat dotace pro spolek SZS. První z možností je soukromá dotace – při této variantě spolek osloví soukromé firmy, nadace nebo jednotlivce, kteří mají zájem podpořit danou organizaci. Tyto dotace jsou obvykle určeny pro konkrétní projekty nebo aktivity. Další typem finanční podpory jsou státní dotace – spolek se může ucházet o dotace z veřejných zdrojů, jako jsou v tomto případě Ministerstvo vnitra, které je štedrým poskytovatelem financování, a dále také Královéhradecký kraj, který se zasloužil o darování sanitního vozu pro spolek Skalní záchrany. Tyto dotace jsou obvykle určeny pro projekty, které mají veřejný prospěch a jsou v souladu s prioritami daného území. A v neposlední řadě se spolek může ucházet o granty od nadací nebo mezinárodních organizací, které podporují projekty v oblasti ochrany přírody, turistiky nebo záchranářství. (HLAVÁČEK, 2023)

2.3 Systém vzdělávání členů Skalní záchranné služby

V této kapitole je důležité mít na paměti, že občanské sdružení SZS postupuje při zásazích podle metodických postupů jiných organizací, nikoliv podle svých vlastních. Tyto metodiky, o kterých hovoříme jsou například „Lezecká metodika ČHS“, ze kterých SZS čerpá postupy při lezeckém výstupu, zhotovování jistících bodů a následného slánění. Dalšími metodikami jsou

„Metodika VVH“ využívaná Hasičským záchranným sborem pro výuku jedno lanových technik. (RUDOLF, 2023)

2.3.1 Zdokonalování lezeckých technik

Skalní záchranná služba je organizace, složená z horolezců, o čemž svědčí jedna z primárních podmínek pro přijetí, která se specializuje na přeлез cesty na pískovou věž a její následné slanění o minimální obtížnosti VIIa. Lezecké dovednosti a jejich zdokonalování, pak můžeme v rámci vzdělávání SZS zařadit více jako volnočasovou aktivitu, protože skalní lezení patří mezi hobby každého ze členů. (RUDOLF, 2023)

2.3.2 Školení činnosti ve výškách a nad volnou hloubkou VVH

Díky dohodě o spolupráci mezi občanským sdružením SZS a Hasičským záchranným sborem Velké Poříčí jsou členové SZS oprávněni absolvovat výcvik v oblasti záchrany ve výškách a práce nad volnou hloubkou na výcvikovém polygonu, kde jsou veškeré techniky vyučovány podle metodiky VVH. Polygon, ve kterém výcvik probíhá je speciálně navržen tak, aby umožňoval simulaci záchrany ve stěnách skal, ale i v různých stísněných prostorech, jako jsou kanalizace, nebo jeskyně. Tento výcvik je povinný pro všechny členy SZS a probíhá jednou ročně pod dohledem instruktorů z řad profesionálních hasičů. Tento výcvik je důležitý pro zajištění přípravy na různé záchranné operace, které mohou být prováděny v náročných podmínkách. Díky výcviku na výcvikovém polygonu jsou členové SZS schopni zvládnout nejrůznější situace, které se mohou vyskytnout při záchranných operacích, a to s co největší efektivitou a bezpečím. (RUDOLF, 2023)

2.3.3 Cvičné zásahy

Dalším každoročně opakovaným cvičením, které se koná v prostředí skalních oblastí, je cvičný zásah. Tento výcvik řeší situace, kdy je zapotřebí spolupráce mezi Skalní záchrannou službou, Hasičským záchranným sborem a Zdravotnickými záchranáři. Cílem této simulace je zvyšování efektivitu a součinnosti záchranných složek při mimořádných událostech v náročném terénu. Cvičení se koná dvakrát do roka a pro každé cvičení je vytvořen nový scénář, aby byla zachována vysoká míra realismu. Může jít o vyprošťování pacienta z nedostupných prostor, např. jeskyň a propadů, stažení raněného z pískovcového masívu za pomoci lanových přemostění, stabilizace a následné ošetření raněného, příprava k transportu a samotný transport. V minulosti se nejednou pro transport raněného využívala i Letecká záchranná služba, která je využívána v praxi jako nejrychlejší transport kritického pacienta na pracoviště s nejvyšší úrovní poskytnuté péče.

Cvičení je velmi důležité pro zvyšování dovedností a koordinace mezi jednotlivými složkami záchranných a zdravotnických služeb. Díky tomu mohou být v reálných záchranných operacích využity zkušenosti a dovednosti nabyté při těchto simulacích, což v konečném důsledku může zlepšit kvalitu poskytované zdravotnické péče a snížit riziko úrazu nebo ztráty života při reálných akcích. (HLAVÁČEK, 2023)

2.3.4 Lezecké obtížnosti

V minulé kapitole (2.3. Systém vzdělávání členů SZS) jsme hovořili o termínu „obtížnosti lezecké cesty VIIa“, který je vysvětlen v této kapitole.

Pro pískovcové skály v oblasti Broumovska se využívá Saské číselné hodnocení od 1 do 11 označené římskou číslicí, které je doplněno mezistupni a, b, c, pro jemnější odlišení. Tato stupnice určuje celkovou obtížnost cesty a zahrnuje faktory jako sklon stěny, délku cesty, kvalitu chytů a stupňů pro pokládání nohou. Čím vyšší je číselné hodnocení, tím je cesta obtížnější. Je třeba mít na paměti, že jiné skály mohou mít odlišné charakteristiky a požadavky, takže obtížnost cesty může být v různých oblastech skal rozdílná, i když jsou označeny stejnou stupnicí. (VOMÁČKA, 2019)

2.3.5 Znalost místopis

Místopis, tedy znalost topografie a orientace v terénu, je ve skalních oblastech velmi důležitým faktorem pro bezpečný pohyb. Skalní oblasti jsou totiž často náročným prostředím, kde může hrozit riziko pádu, ztráty orientace, nebo jiných nežádoucích událostí. V případě SZS se znalost místopisu stává stěžejní ve chvíli vyhlášení záchranné akce. V tu chvíli SZS přebírá pozici navigátorů složkám IZS, které nejsou schopné pokrýt takto komplikované komplexy. Úkolem členů se tedy stává lokalizace pacientů a dovedení odborné pomoci na místo události. Tato činnost probíhá díky pojmenování roklin, stezek, vrcholů, každého jednotlivého pískovcového masivu (např. Milenci, Vévoda, Cukrovarský komín, Hronovské věže atd.) kterých jsou po skalních oblastech tisíce. A právě tyto popisné body, mezi kterými se příslušníci SZS musí perfektně orientovat dělají tento spolek unikátním a nepostradatelným pro záchranné akce IZS. (HLAVÁČEK, 2023)

2.4 První pomoc poskytovaná SZS

První pomoc je soubor jednoduchých postupů a zásad, které se používají k poskytnutí okamžité pomoci lidem. Cílem první pomoci je minimalizovat riziko dalšího poškození zdraví pacienta a zlepšit šance na úplné zotavení. První pomoc může zahrnovat různé postupy, jako jsou poskytnutí základního životního podpory, zastavení krvácení, poskytnutí umělého dýchání, fixace zlomenin, ošetření popálenin a dalších zranění. (PETRŽELA, 2016)

2.4.1 Rámec školení první pomoci

Spolek SZS vychází z principů poskytování laické první pomoci. Jen malé procento členů patří mezi příslušníky IZS, což znamená že jsou vystudovanými v oboru poskytování přednemocniční péče. V řadách SZS je každý člen již v rané fázi přijímacího řízení, jako čekatel na výkonného člena povinen úspěšně splnit školení o poskytování první pomoci. Výkonné členy SZS nadále čeká proškolení v první pomoci pravidelně 1x ročně. Školení je prováděné členem SZS, který je zároveň příslušníkem Zdravotnické záchranné služby. (RUDOLF, 2023)

Tato první pomoc je tedy koncipována pro potřeby příslušníků SZS. To znamená vyšetření pacienta bez diagnostických pomůcek jako je např. fonendoskop, oxymetr, tonometr atd. Členové SZS jsou školeni pouze se zaměřením na zajištění základních životních funkcí. Pro tyto potřeby je využito algoritmu xABCDE. Tato metoda je přizpůsobena pro poskytování rozšířené přednemocniční péče k potřebám spolku a tak zajišťuje efektivnější postup v terénu (REMEŠ, TRNOVSKÁ, 2022) (RUDOLF, 2023)

Struktura první pomoci:

X (Zástava masivního krvácení)

Airways (průchodnost dýchacích cest) – V první fázi poskytování první pomoci se provádí několik důležitých kroků. Nejprve je pacient osloven, je zhodnocena jeho reakce na oslovení a bolest. Poté se provádí kontrola průchodnosti dýchacích cest. K uvolnění dýchacích cest se může použít záklon hlavy. Aby se zabránilo dalšímu poškození, provádí se imobilizace krční páteře pomocí krčního límce.

Breath (dýchání) – Vyšetření pacienta zahrnuje hodnocení dýchání pomocí pohledu, kde pozorujeme, zda se pacientovi zvedá hrudník, a jaká je frekvence dechů. Dále se provádí kontrola možného poranění krku a hrudníku.

Cirkulation (krevní oběh) – Do tohoto kroku patří zastavení krvácení, kontrola, zda krevní oběh funguje pomocí kapilárního návratu a hmatání tepové frekvence na velkých tepnách, jako jsou například tepna radialis nebo tepna karotis. Pokud je pulz hmatný, je jisté že systolický tlak není kriticky nízký. Kdyby byly pulzace nehmatné, docházelo by k nedostatečnému prokrvení orgánu, a to především mozku.

Disability (neurologie) – Zde členové SZS neprovádí metodicky správné neurologické vyšetření z důvodu příliš vysoké kvalifikovanosti vyšetření. Členům by nepřineslo žádné potřebné informace. Z toho důvodu jsou členové školeni pro doptání se raněného, jestli si incident pamatuje a jestli je orientovaný osobou a místem.

Exposure (kompletní vyšetření) – Jde o vyšetření, které zahrnuje celkové posouzení pacienta, další zdroje krvácení, pohmožděnin atd. Dále zahrnuje provedení dalšího vyšetření a sběru anamnézy, zajištění tepelného pohodlí pomocí chemických ohřivačů. (REMEŠ, TRNOVSKÁ, 2022)

2.4.2 Udržení tepelného komfortu

Dalším krokem, kterým je SZS schopna v terénu složkám IZS asistovat jsou takzvané „batohy s teplem“. Batoh je vybaven materiálem pro zvýšení pacientova tepelného komfortu jak na místě, tak po dobu transportu. Hypotermie ohrožuje pacienta především v zimních měsících, ale vzhledem k charakteru skal je osvědčeno použití těchto batohů i v ostatních měsících po dobu celého roku. Batohy jsou vybaveny lékárníčkou, několika izotermickými fóliemi, chemickými ohřivači, karimatkou, čepicí, příkrývkou, spacím pytle, žďárským pytle a svítilnou. (RUDOLF, 2023)

2.5 CHKO Broumovsko

CHKO Broumovsko se rozkládá na přibližné rozloze 410 km² ve výškách od 350 do 880 m. n. m., na území nazývaném Broumovský výběžek ve východních Čechách. V roce 1991 se díky své kráse a výjimečnosti pískovcových skalních měst, zapsala ve vyhlášce Ministerstva životního prostředí 157/1991 Sb. jako chráněná krajinná oblast (DUŠEK, 2013), jejímž účelem je:

“ochrana a postupná obnova hodnot krajiny, jejího vzhledu a typických znaků a vytvoření a rozvíjení ekologicky optimálního systému všestranného využívání krajiny a jejích přírodních zdrojů v oblasti”. (Vyhláška 157/1991 Sb.)

Obrázek 1 Znak Skalní záchranné služby

Vznik CHKO je považován za způsob zachování přírodních a kulturních hodnot oblasti, a to v souladu s udržitelným rozvojem a využíváním. V oblasti platí přísná pravidla a omezení využívání, aby se minimalizoval vliv člověka na přírodu a zachovala se jedinečnost a krása Broumovska pro budoucí generace. CHKO Broumovsko nadále rozlišujeme podle zákona 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny na několik druhů zvláště chráněných oblastí v rámci svého území. (Charakteristika oblasti, 2023)

- Přírodní památka – území s výskytem vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů, které jsou chráněny zákonem. Na Broumovsku se nachází například PP Adršpašsko-teplické skály, PP Suché skály nebo PP Broumovské stěny.

- Národní přírodní rezervace – území s výskytem unikátních přírodních hodnot, které jsou chráněny zákonem. Na Broumovsku se nachází NPR Broumovsko, která je největší národní přírodní rezervací v ČR.
- Chráněná krajinná oblast – území s výskytem přírodních a kulturních hodnot, které jsou chráněny zákonem. Na Broumovsku se nachází CHKO Broumovsko, která je jednou z 25 chráněných krajinných oblastí v ČR. (Charakteristika oblasti, 2023)

2.5.1 Hranice působnosti

I přes rozsáhlé území CHKO Broumovsko je specifikováno pole působnosti do pěti oblastí. Konkrétně na oblasti Adršpašské skály, Teplické skály, Broumovské stěny, Jiráskovy skály a stolová hora Ostaš se sousedícím vrcholem jménem Hejda. A díky výjimce v zákoně 114/1992 Sb. mohou členové využít vstupu mimo turistické stezky z důvodu rozšiřování znalostí místopisu v oblastech skalních měst a pro samotnou realizaci záchranných akcí. Tyto výjimky naleznete v příloze daného zákona. (FIŠER, 2023)

2.5.2 Traumabody

Jako reakce na stále se zvyšující počty turistů v přírodě bez správného vybavení či znalostí, začalo také narůstat množství zranění a dalších nežádoucích událostí. To bylo impulzem ke vzniku takzvaných „Bodů záchrany“. Díky této standardizované podobě cedulí Bodů záchrany se záchranáři mohou lépe orientovat v terénu a rychleji najít místo, kde je potřeba poskytnout pomoc. Tyto cedule jsou umístěny na strategických místech v přírodě, jako jsou horské stezky, turistické trasy, ale také na vodních tocích a dalších místech, kde může dojít k nebezpečné situaci. Díky nim se zvyšuje bezpečnost v přírodě a minimalizuje se riziko úrazů a nehod. (Traumabody pomáhají zachraňovat lidské životy, 2014)

2.5.3 Body setkání pro společný zásah IZS

Tyto body jsou užitečné jak ve smyslu veřejné známosti, tak svým komunikačním pokrytím pro mobilní síť, a rádiovým signálem, které jsou ve skalních oblastech nedostačující a celý proces záchranných akcí je komunikačně komplikován. Proto se na bodech setkání nejčastěji zřizují velitelské stanoviště, nutné ke koordinaci akcí. Další užitečnou vlastností těchto bodů je dostupnost vozovou technikou, pro transport materiálu k záchraně, ale především pro transportu pacienta do nejbližšího specializovaného pracoviště. (Pro složky IZS, 2023)

Body setkání:

- **Broumovské stěny – B1-4**
  - B 1. Honské sedlo „Na Pasách“ – GPS: 50,585352N 016,243117E
  - B 2. Hlavňov – parkoviště u rybníka – GPS: 50,550033N 016,258861
  - B 3. Slavný – záchytné parkoviště. – GPS: 50,53815N 016,289977E
  - B 4. záchytné parkoviště Machovská Lhota – Řeřišný – GPS: 50,501028N 016,283857E
- **Ostaš**
  - O 1. záchytné parkoviště Osada Ostaš – GPS: 50,557154N 016,214522E
- **Jiráskovy skály**
  - J 1. sedlo Váha – trauma bod č. NA 148 – GPS: 50,575010N 016,144810E
- **Teplické skály**
  - T 1. Střemenské podhradí – parkoviště a pokladna u vstupu do skal
GPS: 50,594893N 016,147395E
- **Adršpašské skály**
  - A 1. Adršpašské skály – Pískovna – vstup – pokladna / infocentrum
GPS: 50,615276N 016,122833E (Pro složky IZS, 2023)

Obrázek 2 Vyznačené body setkání

2.6 Integrovaný záchranný systém (IZS)

IZS můžeme označit za systém spolupráce složek, nikoli za organizaci či institut. Práce prováděné složkami IZS označujeme jako záchranné nebo likvidační, a to v situacích, jako jsou hromadná neštěstí, havárie, živelné katastrofy a další zásahy vyžadující součinnost těchto složek. Datovat vznik této součinnosti můžeme do dvou dat. Jedním z nich považujeme rok 1993 z důvodu usnesení vlády ve věci schválení zásad utvářejících prvotní podobu spolupráce ve znění zákona č. 239/2000 Sb. Za druhý mezník týkající se vzniku IZS považujeme rok 2001, ve kterém dochází k interním změnám. Od této chvíle můžeme oficiálně hovořit o součinnosti Integrovaného záchranného systému. (ŠAFKA 2021)

2.6.1 Základní složky IZS

- Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR)
- Zdravotní záchranná služba (ZZS)
- Policie České republiky (PČR)

2.6.2 Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor považujeme za základní kámen v rámci IZS z důvodu, že zastává hlavní řídicí a vedoucí roli ve většině případů koordinace složek IZS, při mimořádných událostech. Tato složka zabezpečuje ochranu obyvatelstva před požáry, vodou, chemickými a jinými nebezpečnými látkami, haváriemi, nebo mimořádnými událostmi a chrání zdraví a majetek obyvatelstva. Také je sprostředkovatelem všech tísňových volání na linku 112 přicházejících na operační střediska KOPIS HZS. (VILÁŠEK, 2022)

2.6.3 Zdravotnická záchranná služba

Zdravotní záchranná služba je poskytovatelem přednemocniční neodkladné péče osobám ohroženým na zdraví ze stran úrazu, dlouhodobou újmou, intenzivními bolestmi, osobou, jež ohrožují změny chování, až po náhlou smrt. Tato činnost by se neobešla bez nepřetržitého provozu Krajských operačních středisek, vyhodnocujících každý přijatý telefonát. Určují jeho prioritu a zvolení výjezdové skupiny adekvátní pro danou situaci. Do terénu může dispečer operačního střediska vyslat posádky RZP (výjezdová skupina rychlé zdravotnické pomoci), RV (Rendez vous – slovní spojení převzaté z francouzštiny jehož význam zní „setkání“ – výjezdová skupina tvořící lékaře a zdravotního záchranáře na pozici řidiče), RLP (výjezdová skupina rychlé lékařské pomoci) a posádky LZS (letecké záchranné služby). (ŠAFKA, 2021)

2.6.4 Policie České republiky

Policie ČR je ozbrojený bezpečnostní sbor, který má za úkol chránit práva a svobody občanů, udržovat veřejný pořádek a bezpečnost. Policie ČR má celostátní působnost a je řízena Ministerstvem vnitra. Její činnost je založena na zásadách právního státu, respektování lidských práv a ochrany soukromí. Kromě toho, že policisté vyšetřují trestné činy a přestupky, také zajišťují ochranu státních hranic, řídí dopravu a pomáhají při různých krizových situacích. Policie ČR je rozdělena do několika útvarů, jako například kriminální policie, dopravní policie, útvary pro boj proti terorismu a organizovanému zločinu a další. (PÍŠA, 2020)

2.6.5 Dohoda o plánované pomoci na vyžádání

Tímto dokumentem je míněna smluvní dohoda o následující spolupráci a součinnosti v rámci IZS, upravením kompetencí smluvních stran, mezi které patří například oboustranné poskytování aktualizovaného přehledu spojení a kontaktů. Po domluvě je umožněno propůjčení materiálu a prostorů za účelem výcviku. Také je sem zařazeno vyslání specialisty ze strany SZS na místo události do 60 minut od vyžádání a v neposlední řadě podílení obou stran na organizaci společných cvičení. (Dohoda o plánované pomoci na vyžádání, 2016)

2.7 Svolávání členů SZS

SZS patřící mezi ostatní složky systému IZS a v případě svolávání členů je podřízena rozhodnutí dispečera KOPIS HZS sídlícího na krajském operačním středisku. V takové chvíli jsou členové SZS informováni zasláním notifikace aplikací FIREPORT. Tato aplikace je v rámci HZS ČR využívána pro svolávání Jednotek požární ochrany, sboru dobrovolných hasičů a dalších ostatních jednotek IZS. (FIREPORT Wiki, 2023)

Touto cestou jsou členům poskytnuty základní informace: typ události, rozsah, datum a čas ohlášení, upřesnění místa zásahu, zasahující technika a důležitá informace o počtu příslušníků potvrzujících svou účast, kterou může člen v aplikaci potvrdit, či odmítnout. Toto rozhodnutí na účasti je dobrovolné a velice často podmíněné typem zásahu vyžadujícím malého množství účastníků, nebo dojezdovým časem na místo události. Tento aspekt je důležité zvážit v případě, pokud by se příslušník SZS dostavil v konečné fázi zásahu, který se z pravidla pohybuje mezi 20–30 minutami, pokud hovoříme o zásahu, jako je vyvedení raněného pacienta na místo kontaktu s vozidlem ZZS, samotného navedení složek IZS k pacientu v nedostupném terénu apod. V případě takových zásahů, které vyžadují jen krátké časové rozpětí je upřednostněna účast členů s bydlištěm v okolí skalních měst, členů pohybujících se v bezprostřední vzdálenosti, například při lezení ve skalách, nebo členů vykonávajících hlídkovou službu.

Situace, které se naopak uvedenými aspekty neřídí jsou pátrací akce, které si zpravidla žádají velký počet zasahujících a časový rámec se může pohybovat v rozpětí hodin až dní. Z tohoto důvodu je přínosem příjezd všech členů, i těch s delší dojezdovou dobou. Pokud by oznamovatelem, popřípadě svědkem incidentu byl samotný člen SZS v oblasti náročného terénu skalních oblastí, bude postupovat standartní cestou ohlášení nehody na tísňovou linku HZS ČR na číslo 150, kde nehodu nahlásí s následným vyžádáním Skalní záchranné služby. (DUŠEK, 2013)

2.8 Vybavení Skalní záchranné služby

Občanské sdružení SZS má pro členy k dispozici vybavení, které je nutné pro jejich práci. Jednotliví členové jsou vybaveni osobní výstrojí, která je vytvořena pro pohyb v náročném skalním terénu. Tato výstroj zahrnuje nejen oblečení vyrobené z materiálů odolných proti oděru na hrubých skalách, ale také zateplené oblečení, které je vhodné pro zimní sezónu a umožňuje členům SZS pracovat v chladných podmínkách. (HLAVÁČEK, 2023)

Dalším materiálem, mnohdy nutným pro zásah, je lezecké vybavení. Do tohoto materiálu patří pracovní, popřípadě sportovní lezecké sedací úvazky, dynamická a statická lana (Lano se sníženým průtahem při zatížení, určené pro práci či jiné manipulační činnosti. Takový to druh lan neslouží ke sportovnímu lezení), lanové brzdy a blokanty využitelné pro postup nahoru i dolů po laně, kladky pro tvorbu kladkostrojů, kotvící materiál, množství karabin a textilního materiálu v podobě smyček, či jisticích ok o různých průměrech a délkách apod. (DUŠEK, 2013)

3 PRŮZKUMNÁ ČÁST

V této kapitole máme uvedené průzkumné otázky a následný popis zpracování metodiky práce.

3.1 Průzkumné otázky

Mají obyvatelé Broumovska lepší povědomí o Skalní záchranné službě než ostatní respondenti?

Která z uvedených skupin respondentů má nejlepší povědomí o Skalní záchranné službě?

Při kterých z uvedených volnočasových aktivit je nejčastěji aktivována Skalní záchranné služby?

Jak hodnotí práci Skalní záchranné služby respondenti, kteří ji využili?

3.2 Metodika praktické části

Jako forma průzkumu byl zvolen kvantitativní dotazník, který byl vyplňován anonymně.

Před sdílením byl dotazník podroben pilotáži přeposláním náčelníkovy a dvou výkonným členům SZS pro kontrolu. Těmi byla vytknuta nesprávnost odpovědí uzavřené otázky a po úpravě byl dotazník schválen k rozeslání mezi dotazované.

3.2.1 Sběr dat

Sběr informací probíhal od 19.4.2023 do 24.4.2023. Během těchto dní se dotazníkového šetření zúčastnilo 100 respondentů S přihlédnutím na téma práce byl tento dotazník výhradně rozeslán mezi osoby, které se zajímají o volnočasový pohyb ve skalních oblastech na Broumovsku. Sdílen byl prostřednictvím skupiny „Lezení – kdy a kde?“ dostupné na webových stránkách facebook.com. Dále byl rozeslán formou webového odkazu do soukromých zpráv respondentů, skupině lidí, která je tvořena přáteli, horolezci a dalším lidem z mého blízkého okolí. Ti byli také požádáni o další sdílení odkazu mezi jejich blízké. Posledním způsobem sdílení dotazníku bylo využito tištěné formy, která byla dostupná na lezeckých stěnách ve městech Náchod a Hronov. Zde respondenti dotazník vyplnily a poté jej založili do složky pro vyplněné formuláře. Ty byli následně po ukončení dotazníkového šetření vzaty pro vyhodnocení.

Na vyplnění dotazníku nebyl stanoven časový limit a mezi otázkami bylo možné volně přecházet. A to z důvodu získávání subjektivních znalostí respondentů. Část otázek také byla nepovinná, z důvodu že se o jejich správnosti nemohl respondent žádným způsobem dozvědět. A tudíž by byl výsledek dotazníkového šetření skreslený.

Při vyhodnocování otevřených otázek číslo šest, deset a jedenáct bylo zapotřebí využít metody otevřeného kódování odpovědí pro efektivní vyhodnocování dat, které by v případě nevyužití taktéž výsledky dotazníkového šetření zkreslovali.

(popsat použité grafy)

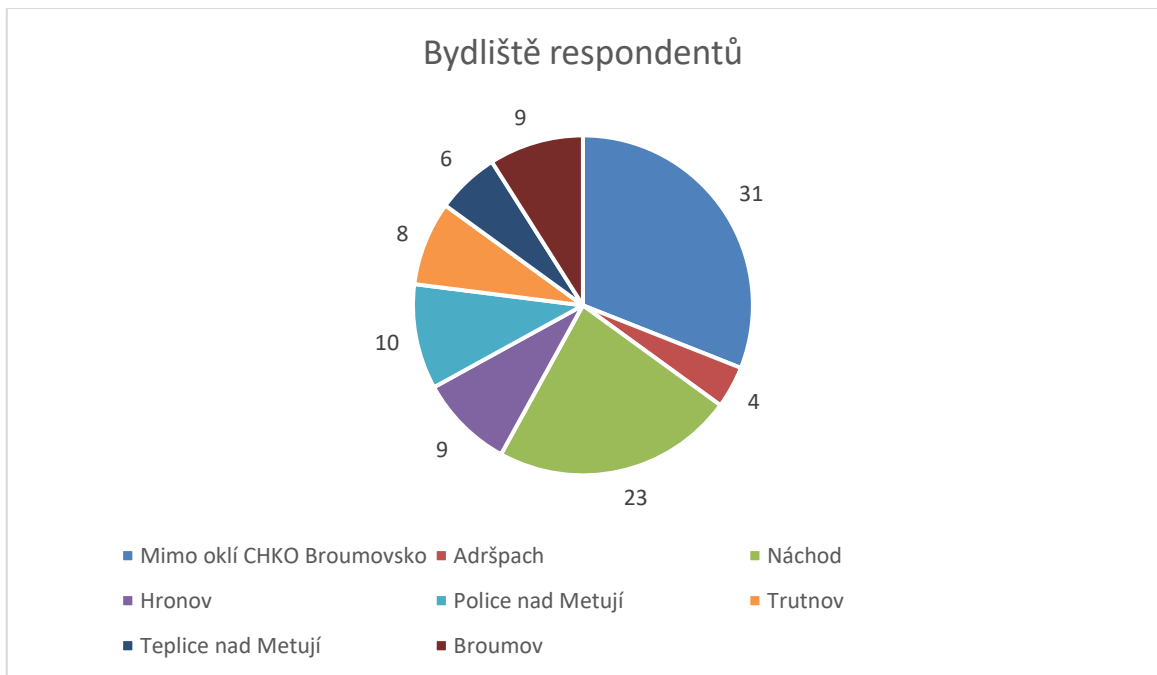
3.2.2 Průzkumný nástroj

Pro vytvoření dotazníku byl využit internetový portál pro tvorbu a sdílení dotazníků www.surveymonkey.com. Dotazník byl koncipován pro zjišťování veřejného povědomí o SZS. První třetina dotazníku slouží pro charakterizování respondentů a nadále vytěžení základních znalostí. Druhá třetina pomáhá pro filtrování dotazovaných, kteří se ocitli v situaci, která si žádala aktivaci záchranných složek a popsání dané události. Tyto dvě části jsou kombinací otevřených, polouzavřených, uzavřených, dichotomických otázek a hvězdičkového hodnocení. Poslední část pouze upřesňuje respondentův subjektivní pohled na SZS odpověďmi na škálové otázky.

3.2.3 Vyhodnocení dat

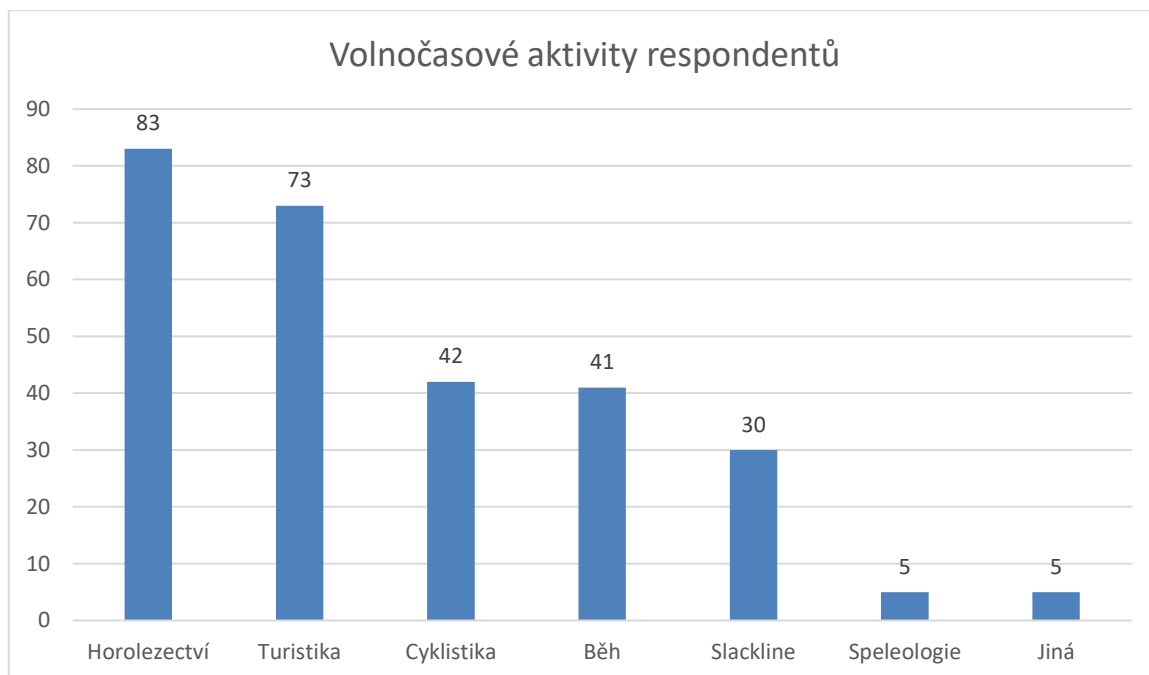
Výsledkem se dotazníkového šetření se tedy stalo 100 respondentů. Zápis dat probíhal do počítačového procesoru Word (Microsoft Corporation, Redmond, WA, USA). Výsledky z dotazníku získané na portálu www.surveymonkey.com byly vsazeny a vyhodnoceny do grafů popsaných v kapitole 3.2.4 „*Výsledky průzkumu*“.

3.2.4 Výsledky průzkumu

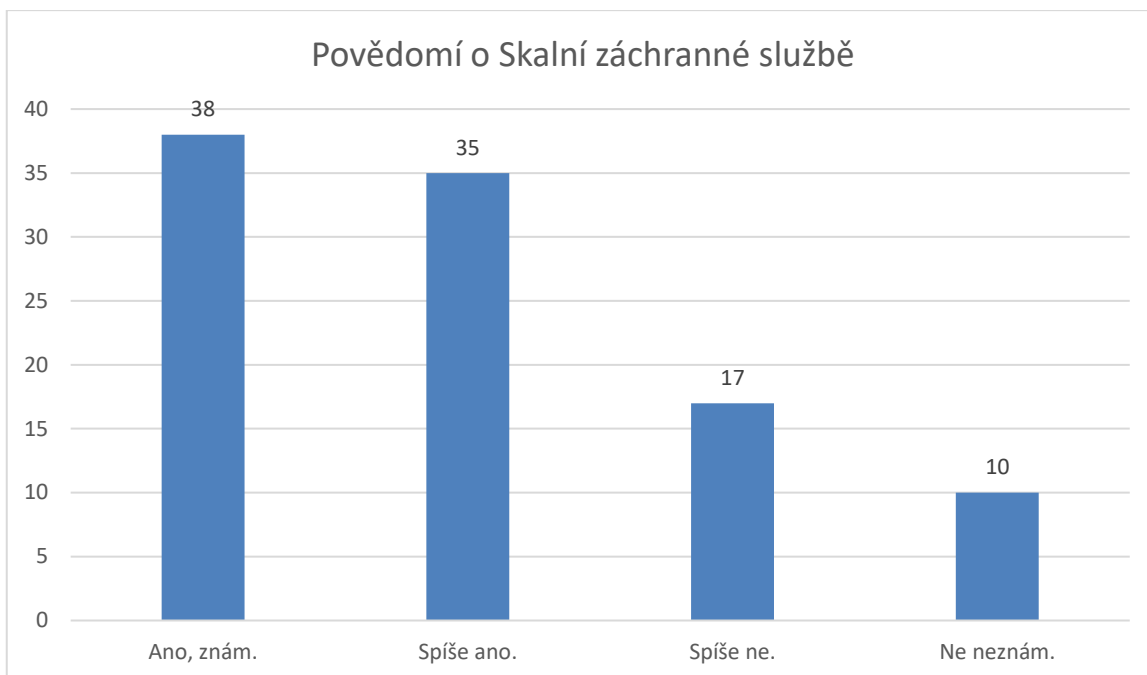
Obrázek 3 Bydliště respondentů

V grafu (obrázek 3) vidíme rozložení bydlišť respondentů ze kterého zjistíme, že 69 % tázaných označilo místo pobytu v okolí CHKO Broumovsko. Dále z grafu vyplývá, že největší počet respondentů, odpovídajících na dotazník, bydlících v blízkosti CHKO Broumovsko žije v Náchodě, a to 23 lidí. Druhou nejčastější odpovědí byla Police nad Metují s 10 odpověďmi a na třetím města Hronov a Broumov s 9 odpověďmi. Za nimi máme Trutnov s 8 odpověďmi. Teplice nad Metují a Adršpach jsou nejméně frekventovanými odpověďmi.

Obrázek 4 Volnočasové aktivity respondentů

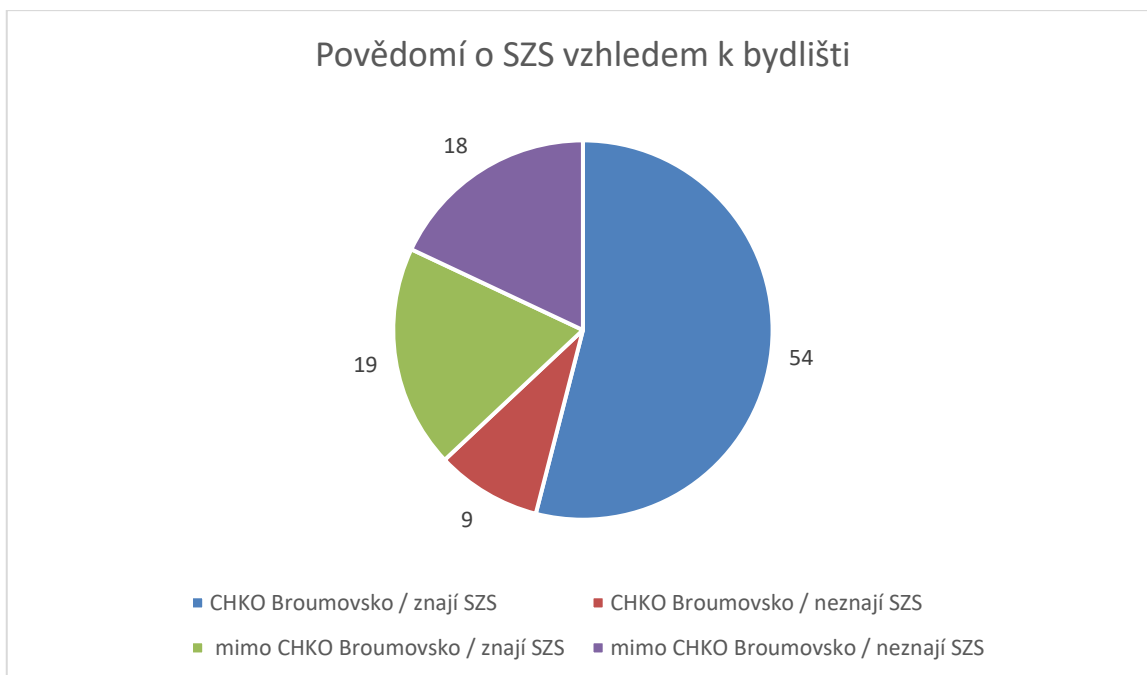
Graf (Obrázek 4) popisuje volnočasové aktivity jednotlivých respondentů, kteří označovali více než jednu možnost. Ze získaných dat vyplývá, že nejčastější odpovědí je horolezectví, které označilo 83 respondentů. Druhou nejfrekventovanější odpovědí je turistika, vybraná 73 dotazovanými. Velice porovnatelnými odpověďmi máme cyklistiku a běh s pouhým rozdílem jednoho respondenta o hodnotách 42 a 41 odpovědí. Za tyto volnočasové aktivity řadíme se 30 slackline. Odpovědi s nejmenším počtem označení z grafu vyplynula speleologie současně s možností „Jiná“, na které odpovědělo 5 tázaných.

Obrázek 5 Povědomí o Skalní záchranné službě

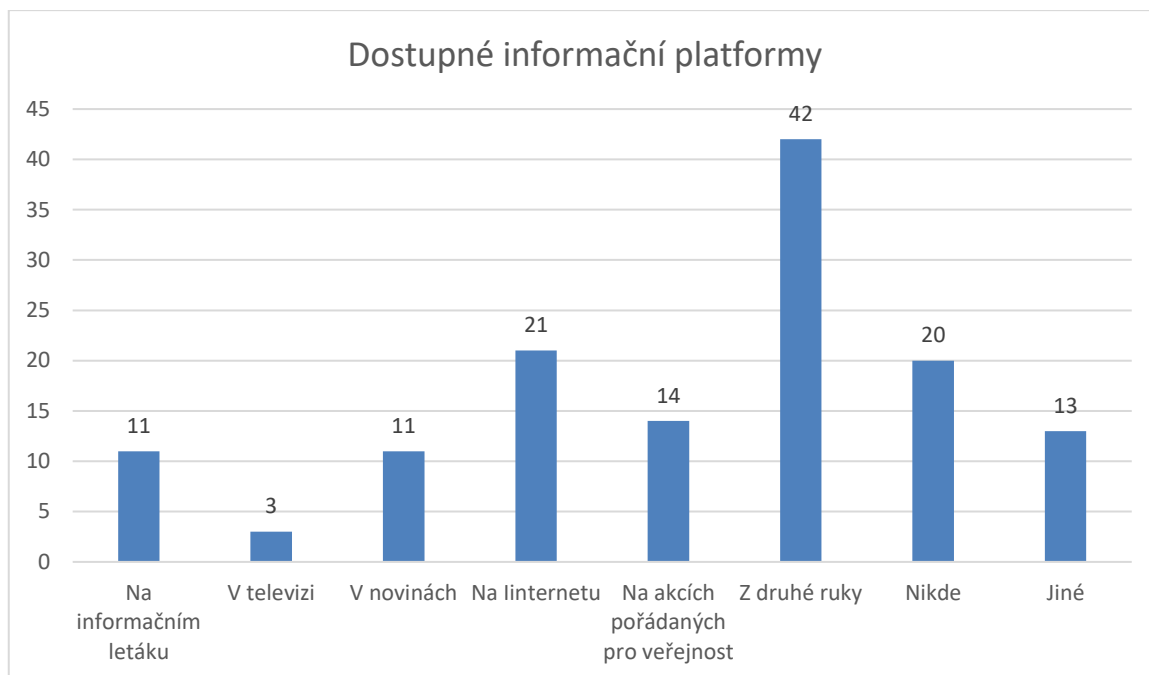
Z výsledků grafu (obrázek 5) je patrné, že většina respondentů, tedy 38 dotazovaných, zná SZS a mají minimálně základní povědomí. Dalších 35 respondentů uvádí, že spíše znají tuto organizaci. Zde vyvozujeme, že mají alespoň povrchové povědomí o činnosti. 17 respondentů označilo odpověď „Spíše ne“, z čehož vyplývá, že o této službě slyšeli, ale činnost spolku je jim neznámá. Pouze 10 respondentů odpovědělo, že SZS neznají, což může být způsobeno například tím, že nemají zájem o outdoorové aktivity nebo že nejsou z oblasti, kde organizace působí.

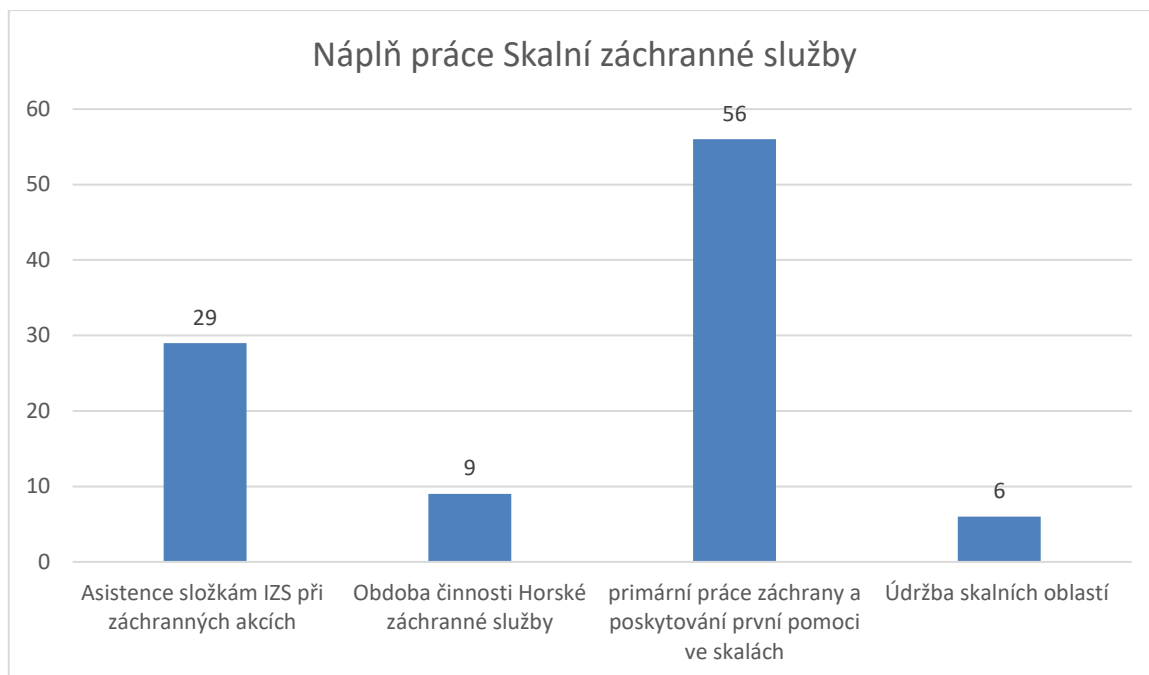
Obrázek 6 Povědomí o SZS vzhledem k bydlišti

V předchozím grafu (obrázek 5) jsme pozorovali, zda respondenti Skalní záchranou službu znají, či nikoli. Zde z grafu (obrázek 6) vyplývá, je-li známost SZS vázána na bydliště respondenta. Nejpočetnější skupinou odpovědí je možnost kde respondenti udávají bydliště na území CHKO Broumovsko a znají, nebo alespoň slyšely o občanském sdružení SZS. Tato skupina činí 54 odpovědí. Druhou nefrekventovanější skupinou jsou respondenti žijící mimo CHKO Broumovsko, ale taktéž znají, nebo alespoň slyšeli o SZS. Třetí nejčetnější skupinou jsou respondenti, kteří žijí mimo CHKO Broumovsko a zároveň SZS neznají, nebo o ní nikdy neslyšeli. Těchto respondentů odpovědělo 18. Posledních 9 respondentů patří do skupiny, kteří žijí na území CHKO Broumovsko, ale spolek neznají, nebo o něm spíše neslyšeli.

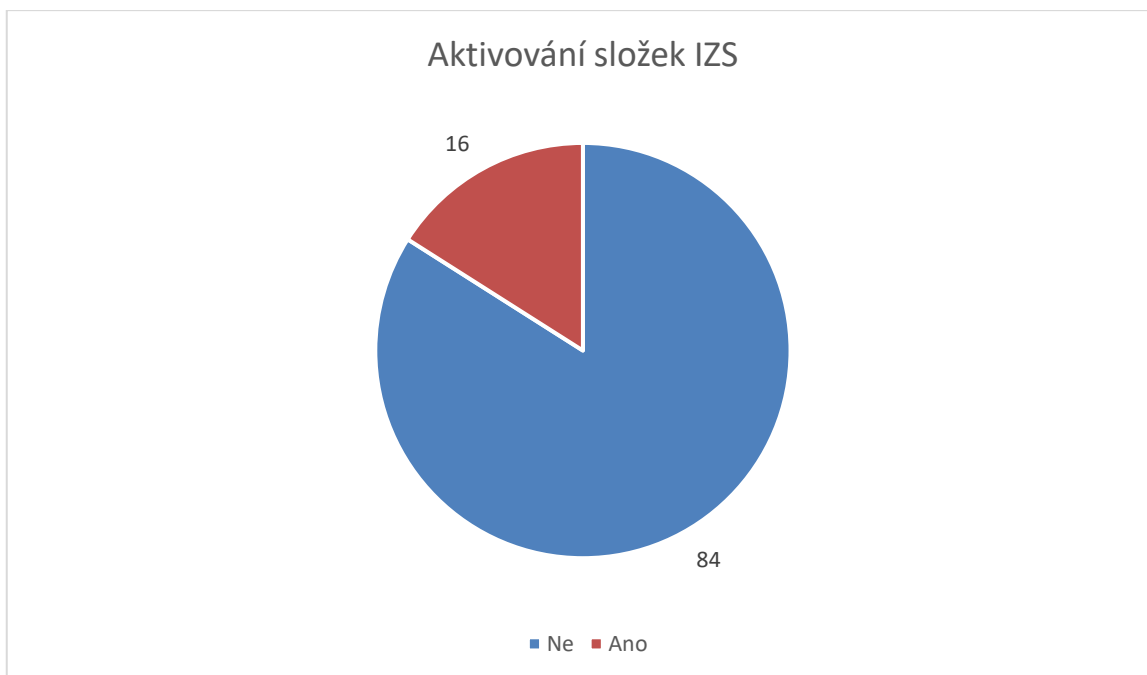
Obrázek 7 Dostupné informační platformy

Pro sběr dat do grafu (obrázek 7) mohli respondenti označit jednu a více odpovědí. Na grafu (obrázek 7) pozorujeme, že největší počet respondentů 42 se seznámil se SZS z druhé ruky. Další častou platformou vyplývající pro zvýšení povědomí se prokázalo na internetu, kde označilo tuto možnost 21 respondentů. Třetí nejčastější odpovědí, kterou označilo 20 respondentů, byla možnost že se nesetkali ani na jedné z platform se SZS. Odpovědi s podobným počtem odpovědí mezi 14 a 11 označeními, byli na akcích pořádaných pro veřejnost, možnost „Jiná“, v novinách a na informačních letácích. Nejméně frekventovanou odpověď respondenti označili televizní platformu.

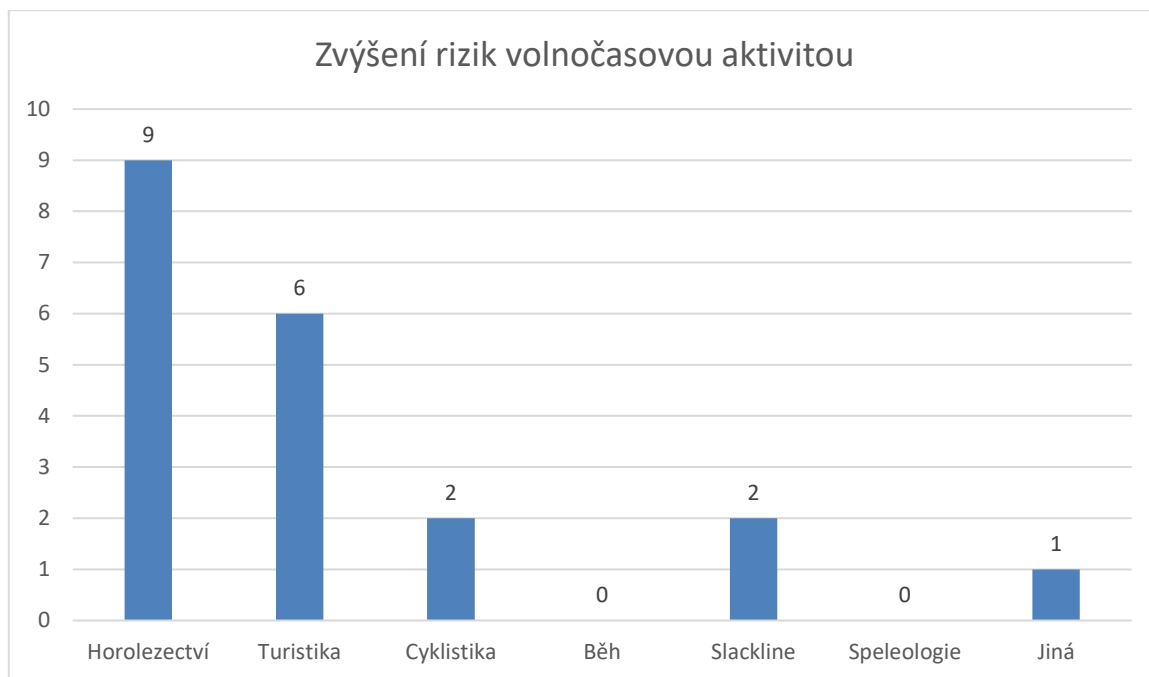
Obrázek 8 Náplň práce Skalní záchranné služby

Pro graf „Náplň práce Skalní záchranné služby“ (obrázek 8) bylo využito otevřeného kódování, pro efektivnější vyhodnocení otevřené otázky. Dotazovaní zde uváděli, jakou mají představu o práci SZS. Z grafu vyplývá, že 56 respondentů předpokládá práci SZS jako primární záchrannou skupinu pro poskytování první pomoci ve skalních oblastech. Odpověď s druhým největším počtem odpovědí respondenti uvedly „Asistence složkám IZS při záchranných akcích“, která činí 29 odpovědí. Další dvě odpovědi s výrazně nižšími počty oproti prvním dvou, tazající uvedly „Obdoba činnosti Horské služby“ s odpověďmi 9 respondentů a dále odpověď „Údržba skalních oblastí“ označená 6 respondenty.

Obrázek 9 Aktivování složek IZS

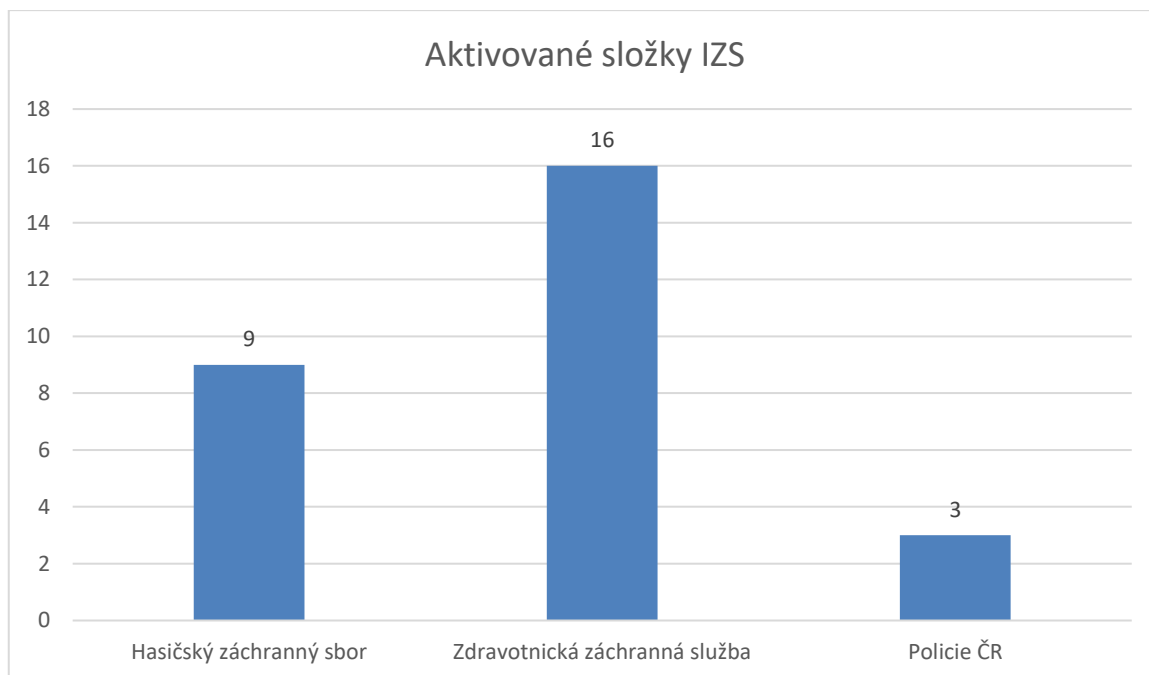
V tomto grafu (obrázek 9) respondenti zaznamenávali, zda v minulosti byli v situaci, která vyžadovala odborného zásahu složek IZS s aktivováním SZS. 84 tázaných na tuto otázku odpovědělo, že se nikdy v takové situaci neoctli. Množství respondentů, kteří odpověděli, že v minulosti využili služeb IZS činilo 16 dotazovaných.

Obrázek 10 Zvýšení rizik volnočasovou aktivitou

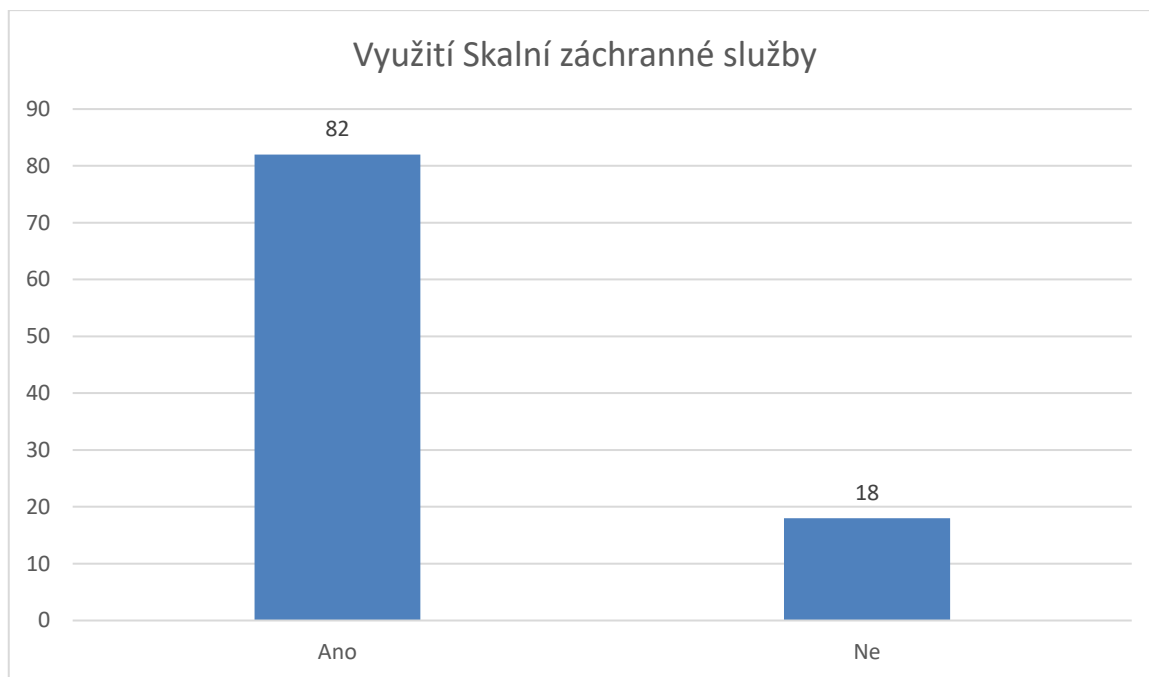
Na tomto grafu (obrázek 10) můžeme demonstrovat jak četnost jednotlivých zranění či incidentů, ale také jejich charakter. V grafu jsou zahrnuty dvě odpovědi, konkrétně zda byl přímo respondent ten, který si vyžádal odborné pomoci záchranných složek, a další otázka, zda respondenti mají ve svém okolí osobu, která těchto služeb využila taktéž. Z tohoto důvodu je počet odpovědí vyšší než v grafu předchozím (obrázek 10).

Do kategorie „Horolezectví“ jsme přiřadily události, při kterých došlo k pádu, či poranění v průběhu lezecké činnosti. Těchto událostí bylo v dotazníkovém šetření zaznamenáno 9. Další kategorií je „Turistika“, která mezi své odpovědi zahrnula „poranění na stezce nebo mimo ni“, nebo také „ztráta orientace“. Tuto skupinu tvoří 6 odpovědí. Odpovědi, které byly označeny stejným počtem byly „Cyklistika“ a „Slackline“ obě s počtem dvou odpovědí. Posledním incidentem, který byl přiřazen do kategorie „Jiná“ pak muselo být „Nález mrtvého těla“

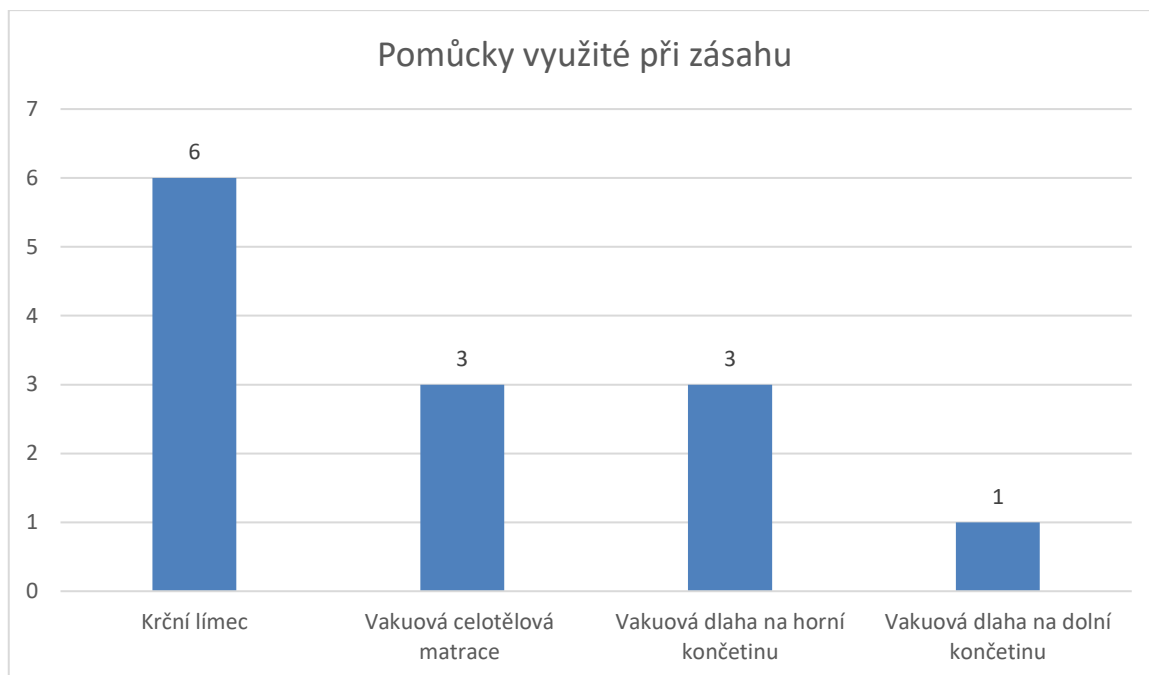
Obrázek 11 Aktivované složky IZS

Zde graf (Obrázek 11) znázorňuje, které se složek IZS byli nejčastěji využity při aktivování odborné pomoci ve skalních oblastech. Dotazovaný v této v této otázce mohl označit jednu a více odpovědí. Nejčastěji se uplatnila ZZS, která zasahovala při všech zásazích, které respondenti uvedly. Množství zásahů uvedených v dotazníku činí 16 odpovědí. S 9 odpověďmi byl druhou nejčastěji aktivovanou složkou HZS. PČR respondenti uvedli pouze ve 3 případech záchranných akcí.

Obrázek 12 Využití skalní záchranné služby

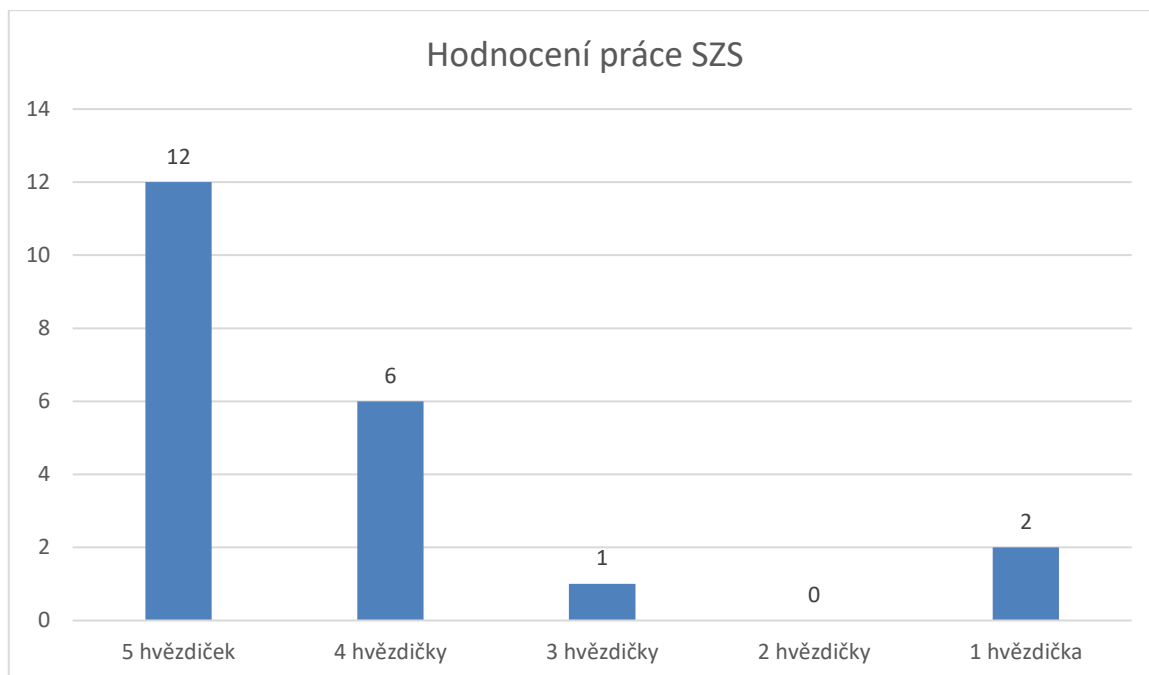
Podle výsledků v grafu (obrázek 12) vyplývá, že ze vzorku respondentů, kteří odpověděli na dotaz, znají-li osobu která využila skalní záchrannou službu, odpovědělo 18 respondentů že takovou to osobu ze svého okolí znají, zatímco 82 z nich nikoho nezná, kdo by tuto službu využil.

Obrázek 13 Pomůcky využité při zásahu

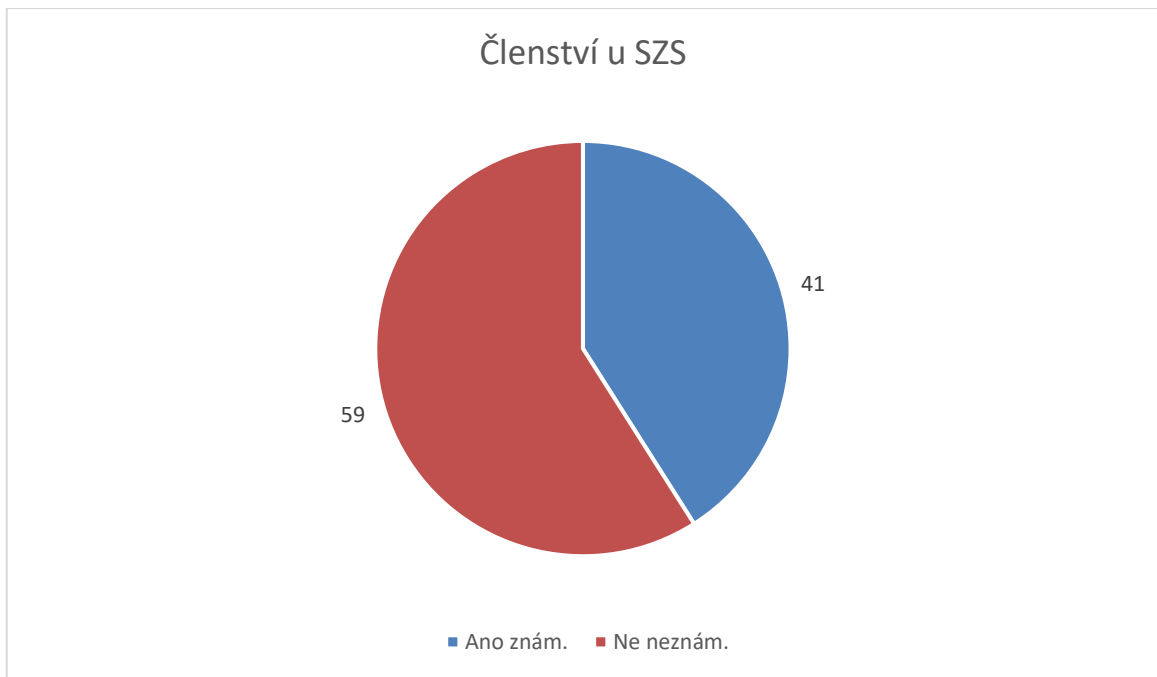
Z tohoto grafu (obrázek 13) vyplývají hodnoty, kolikrát byla jaká pomůcka při zásahu využita. Na otázku, ze které nám vyplývají tyto data, zda byli využity některé z uvedených pomůcek, odpovědělo 10 respondentů, kteří mohli označit jednu nebo více odpovědí. Z nichž 6 udalo využití krčního límce. Další 3 respondenti označili, že k jejich záchraně bylo využito celotělové vakuové dlahy tak stejně jako 3, kteří označili vakuovou dlahu pro dolní končetinu. Pouze jedním dotázaným byla označena vakuová dlahy na horní končetinu.

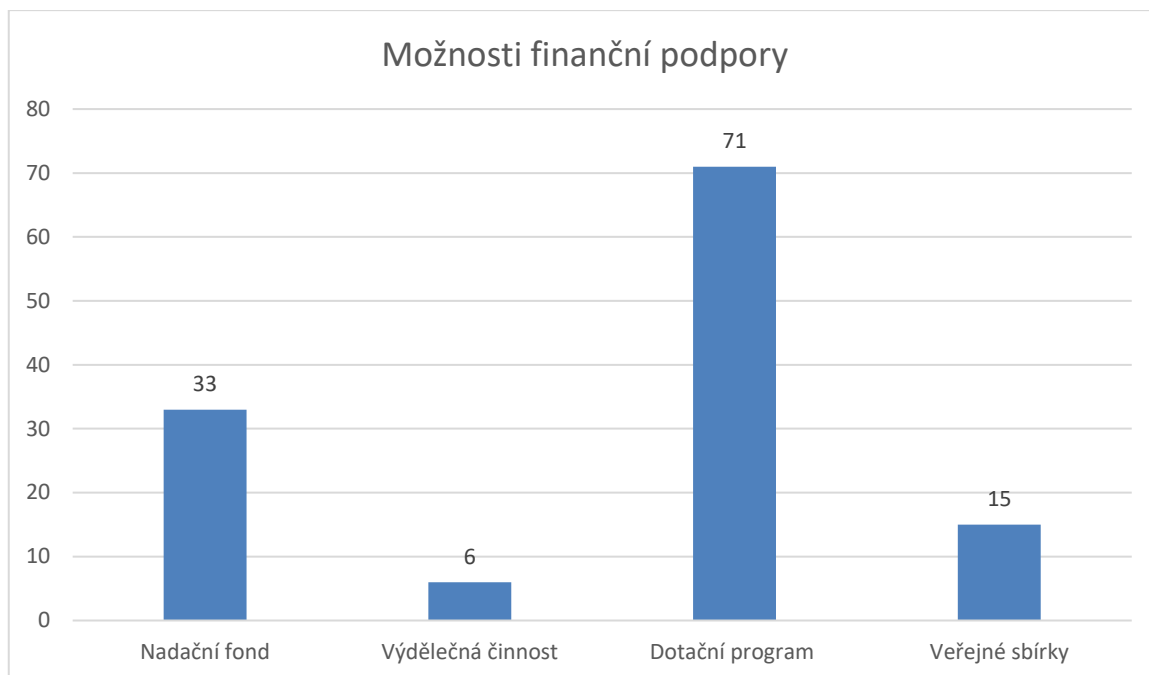
Obrázek 14 Hodnocení práce SZS

Graf (Obrázek 14) ukazuje hodnocení SZS respondenty, kteří využili služeb SZS. Z grafu je patrné, že 12 respondentů bylo s prací spokojeno v plné míře označením plné míry spokojenosti. Dalších 6 respondentů odpovědělo 4 hvězdičkami pouze jeden respondent označil činnost 3 hvězdičkami. Hodnocení 2 hvězdičky nezvolil žádný z respondentů a nejméně spokojeni byli 2 tazající, kteří označili jednou hvězdičku.

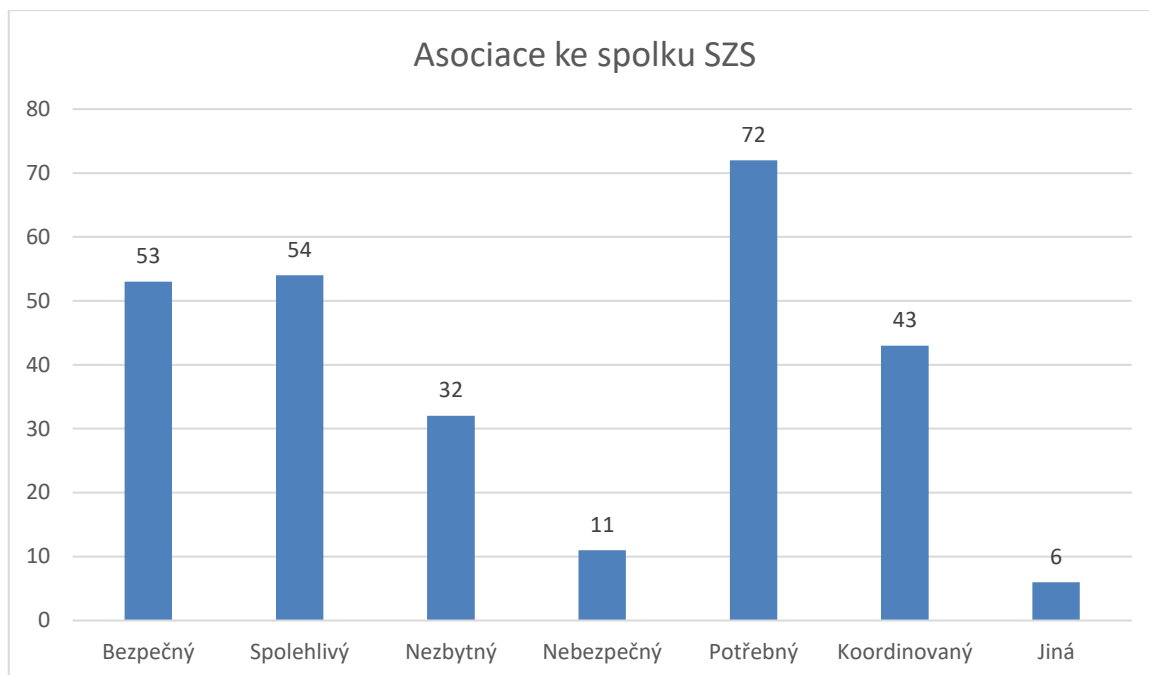
Obrázek 15 Členství u SZS

Hodnoty grafu (obrázek 15) vypovídají, že z celkového vzorku respondentů, kteří odpověděli na tuto otázku, zná někoho, kdo je nebo byl členem skalní záchranné služby 41 % z nich. Naopak 59 % z nich nezná nikoho, kdo by byl členem této služby.

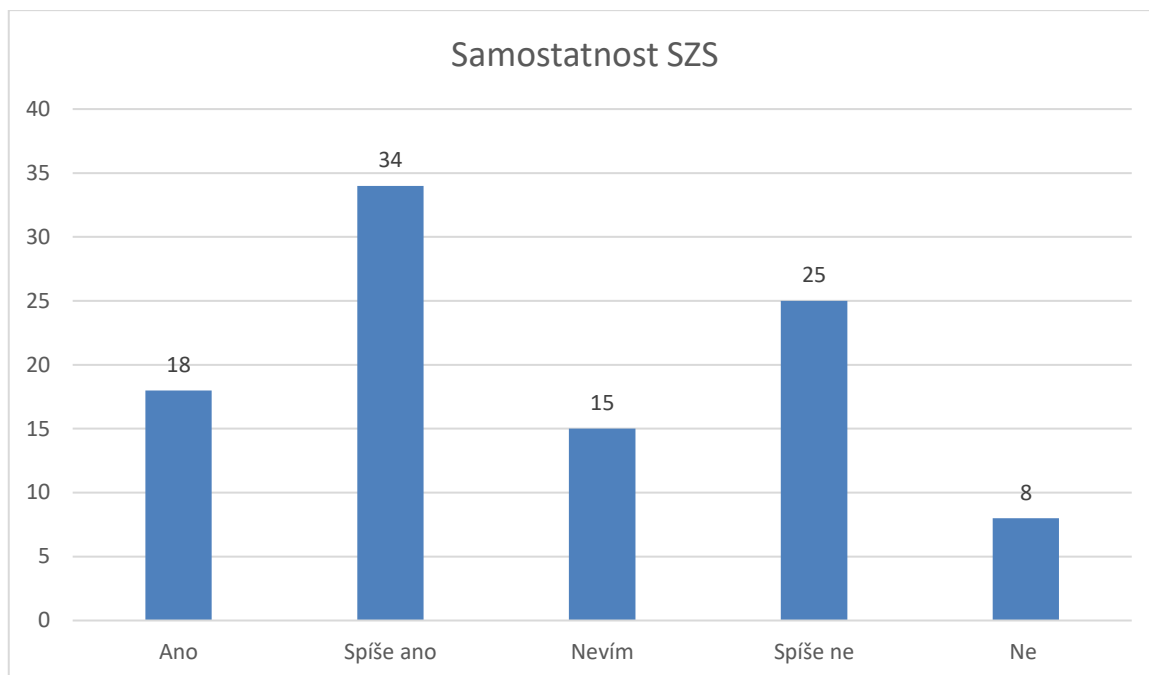
Obrázek 16 Možnosti finanční podpory

Na tomto grafu (obrázek 16) respondenti uvádějí jakou předpokládají formu financování SZS. Respondenti mohli označit jednu nebo více odpovědí. Z hodnot vyplývá, že nejfrekventovanější odpovědí respondentů, kterou označilo 71 dotazovaných, jsou dotační programy. Druhou nejčastější možností je odpověď formou nadačních fondů. Tu označilo 33 respondentů. Dále 15 respondentů předpokládá financování spolku veřejnými sbírkami. Nejméně předpokládaná forma financování je pak se 6 respondenty samostatná výdělečná činnost.

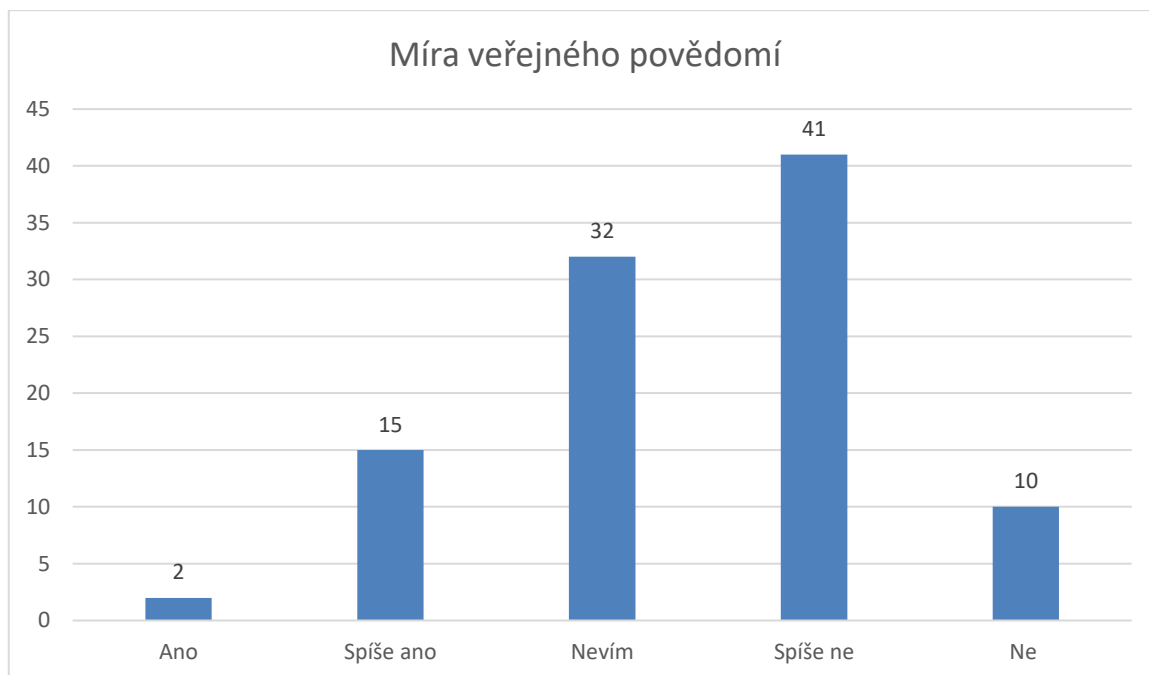
Obrázek 17 Asociace ke spolku SZS

Graf (Obrázek 17) popisuje jakou asociací by respondenti označili činnost Skalní záchranné služby. Tázání mohli označit jednu a více odpovědí. Nejfrekventovanější odpovědí respondenti označili spolek za „Potřebný“, kdy tato možnost činila 72 odpovědí. Dále spolek respondenti označili s velice podobným počtem odpovědí 54 a 53, jako „Spolehlivý“ a hned za touto odpovědí „Bezpečný“. Dalšími odpověďmi byli asociace „Koordinovaný“ se 43, a asociace „Nezbytný“ se 32 označeními. 11 respondentu odpovědělo že vnímají činnost SZS jako „Nebezpečný“ a dalších 6 respondentů by označilo spolek jinou asociací, než je uvedeno.

Obrázek 18 Samostatnost SZS

Zde z grafu (obrázek 18) vyplývá, co si respondenti myslí o samostatné činnosti Skalní záchranné služby. Nejčastěji si účastníci dotazníkového šetření se k samostatnosti SZS vyjadřují „Spíše ano“, kdy tuto odpověď označilo 34 respondentů. 25 respondentů, ale zároveň označilo odpověď „Spíše ne“. Dále si 18 respondentů myslí, že činnost SZS by měla být samostatná. 18 respondentů se k věci staví neutrálně a označilo odpověď „Nevím“. Nejnižší počet odpovědí má stanovisko, že by SZS neměla působit jako samostatná složka, které označilo 8 respondentů.

Obrázek 19 Míra veřejného povědomí

Hodnoty posledního grafu (obrázek 19) nám znázorňují jakou předpokládají respondenti úroveň veřejného povědomí o spolku mezi veřejností, jestli jako dostačující, či nikoli. 41 respondentů označilo odpověď „Spíše ne“. Ve druhé nejfrekventovanější odpovědi se respondenti staví k otázce neutrálně, tudíž 32 respondentů vybralo odpověď „Nevím“. Dalších patnáct dotazovaných označilo odpověď „Spíše ano“. 10 respondentů zvolilo úroveň povědomí možností „Ne“ a pouze 2 respondenti vidí veřejné povědomí jako dostačující a vybrali možnost „Ano“.

4 DISKUZE

Průzkumná otázka č.1: *Mají obyvatelé Broumovska lepší povědomí o Skalní záchranné službě než ostatní respondenti?*

Ze získaných dat vyplývá, že více než $\frac{3}{4}$ respondentů bydlících v CHKO Broumovsko mají povědomí o Skalní záchranné službě, zatímco polovina respondentů s bydlištěm mimo CHKO Broumovsko spolek neznají, nebo o něm nikdy neslyšela.

Průzkumná otázka vycházela z předpokladu, že obyvatelé Broumovska budou mít rapidně větší povědomí o SZS. Ze získaných dat vyplynulo, že místo bydliště znalost spolku pozitivně ovlivňuje, což potvrzují data dotazníku, která tvrdí, že polovina respondentů bydlí v CHKO Broumovsko a zároveň znají, nebo alespoň slyšely o Skalní záchranné službě

Odpověď: *Ano, obyvatelé Broumovska mají větší povědomí o Skalní záchranné službě než respondenti žijící mimo CHKO Broumovsko.*

Průzkumná otázka č.2: *Která z uvedených skupin respondentů má nejlepší povědomí o Skalní záchranné službě?*

Ze získaných dat vyplývá, že nejlepší povědomí o SZS mají skalní horolezci, což může být zapříčiněno skupinou respondentů, kteří odpovídali na zaslaný dotazník. Necelých 70 % respondentů označilo horolezectví jako jednu z jejich volnočasových aktivit.

Další příčinou může být rizikovost tohoto sportu, kdy si horolezci jsou plně vědomi veškerých nebezpečí, která se týkají lezení na pískovcových skalách, a proto vědí co dělat v případě problému a mají znalosti ohledně SZS.

Turistika a Cyklistika, jakožto další dvě často zmiňované odpovědi, nevyžadují velké povědomí o SZS, jelikož míra rizika na turistické trase, či cyklistickém okruhu, nebude tak vysoká.

Odpověď: *Skupinou s nejlepším povědomím o Skalní záchranné službě je skupinu s volnočasovou aktivitou horolezectví.*

Průzkumná otázka č.3: *Při kterých z uvedených volnočasových aktivit je nejčastěji aktivována Skalní záchranné služby?*

Při porovnání incidentů vzniklých v oblastech skal a incidenty popsané respondenty v dotazníkového šetření je patrné vyšší riziko vzniku úrazu u volnočasových aktivit popsaných v dotazníku. Tento fakt je vypovídající z hodnot, že 83 respondentů kteří označili jako volnočasovou aktivitu horolezectví, se osmi respondentům udála situace vyžadující odbornou pomoc. Tato hodnota se mezi ostatními volnočasovými aktivitami jeví jako nejčtenější.

Odpověď: *Nejčastěji je Skalní záchranná služba aktivována při úrazech způsobených během volnočasové aktivity horolezectví.*

Průzkumná otázka č.4: *Jak hodnotí práci Skalní záchranné služby respondenti, kteří ji využili?*

Ze získaných informací vyplývá že 1/5 respondentů znají osobu, která se nacházela, nebo sami byli v situaci kdy bylo zapotřebí zásahu SZS a odborné pomoci složek IZS.

Nejčastějším charakterem úrazu, které respondenti uváděli byl pád ze skály. Tento mechanismus úrazu uvedlo 9 z 21 účastníků incidentů. Dále právě tito respondenti uvedli využití jedné i více z uvedených pomůcek. Tato skupina byla také jedinou, u které bylo zapotřebí naložení krčního límce tedy u 6 z 9 pádů ze skály, tak stejně jako využití celotělové vakuové dlahy použité v průběhu 3 záchranných akcí. V poslední třetině úrazů pak stačilo využití vakuové dlahy pro horní nebo dolní končetinu. A všichni tito respondenti označili SZS nejvyšší mírou spokojenosti s jejich činností.

Nehod způsobených v průběhu turistiky činnosti 6 odpovědí respondentů. V 5 případech se jednalo o zranění způsobené pádem, a jeden z respondentů popsal situaci jako „Ztráta orientace“. Zde byli 3 situace natolik vážné, aby došlo k využití vakuových dlah pro dolní končetinu. V rámci úrazů způsobené při cyklistice se vždy jednalo o pád z kola, kde si jeden incident vyžádal využití vakuové dlahy pro horní končetinu. Zde taktéž respondenti označilo nejvyšší mírou spokojenosti s prací SZS.

Všechny více zmíněné respondenty ovlivnily podmínky, jako práce s raněným člověkem, velké spektru využití odborné pomoci apod. A právě tyto faktory jsou předpokladem pro dobré

hodnocení Skalní záchrannou služby. Většina respondentů spokojenost se SZS označila za výbornou, pouze jedna třetina označila práci SZS jako dostačující až dobrou.

Odpověď: *Většina respondentů zhodnotila práci SZS nejvyšší mírou spokojenosti.*

5 ZÁVĚR

Bakalářská práce je zaměřena na práci Skalní záchranné služby v oblasti CHKO Broumovsko. Teoretická část je zaměřena na činnost SZS a organizaci tohoto občanského sdružení. V rámci činnosti bylo popsáno její poslání a úkoly. Dále byla věnována pozornost organizačnímu členění spolku, jeho forem členství a struktuře vedení. Vzdělávání členů SZS hraje důležitou roli, a proto byl popsán způsob školení a opakování dovedností, kterému jsou členové podrobováni během roku. Další částí teoretické práce byla kapitola o poskytování první pomoci a jejím školení. Dále také o oblasti CHKO Broumovsko, ve které SZS působí a jaké jsou pro SZS důležité body v této oblasti. V neposlední řadě práce obsahuje stručný popis IZS, se kterou Skalní záchranná služba spolupracuje a jako poslední část jaké má k této činnosti vybavení.

Praktická část je zaměřena na povědomí veřejnosti v okolí CHKO Broumovsko o Skalní záchranné službě asistující složkám IZS na tomto území. Dalším cílem práce je určit úroveň povědomí mezi jednotlivými skupinami a získat hodnocení respondentů kteří služeb SZS v minulosti využili.

Po dotazníkovém šetření využitém pro sběr informací a jeho vyhodnocení můžeme označit povědomí respondentů jako uspokojivé. Tento výsledek může být zapříčiněn rozesláním dotazníku mezi specifické skupiny respondentů.

Na závěr bakalářské práce doporučuji uskutečnit obdobný průzkum, i v jiných oblastech pískovcových skal se SZS v následujících letech pro porovnání výsledků.

6 POUŽITÁ LITERATURA

6.1 Odborná literatura

BELICA, Ondřej. Práce a záchrana ve výškách a nad volnou hloubkou. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5055-2.

Dohoda o plánované pomoci na vyžádání. In.:28.1.2016 [cit. 2023-04-04].

PETRŽELA, Michal. První pomoc pro každého. 2., doplněné vydání. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5556-4.

REMEŠ, Roman a Silvia TRNOVSKÁ. Praktická příručka přednemocniční urgentní medicíny. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4530-5.

Stanovy Českého Červeného Kříže. [online]. In.:3. 3. 2021 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: <https://www.cervenykriz.eu/files/files/cz/stanovy/STANOVY-konverze.pdf>

Stanovy Skalní záchranné služby z.s. In.:1.11.2014 [cit. 2023-04-21].

VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století. Druhé, upravené vydání. Praha: Univerzita Karlova, Karolinum, 2022. ISBN 978-80-246-5067-8.

Vyhláška č. 157/1991 Sb. *Vyhláška ministerstva životního prostředí České republiky o zřízení chráněné krajinné oblasti Broumovsko*, 1991. In: Praha: Ministerstva životního prostředí České republiky, ročník 1991 číslo 2

6.2 Ústní sdělení

FÍŠER, David, výkonný člen Skalní záchranné služby z.s. [ústní sdělení]. Teplice nad Metují. 15.3.2023.

HLAVÁČEK, Josef, Náčelník Skalní záchranné služby z.s. [ústní sdělení]. Velké poříčí, 10.3.2023.

RUDOLF, Roman, výkonný člen Skalní záchranné služby z.s. [ústní sdělení]. Hronov. 7.2.2023.

6.3 Internetové zdroje

DUŠEK, Michal. *Skalní záchranná služba v CHKO Broumovsko* [online]. Praha, 2013 [cit. 2023-04-20]. Bakalářská práce. Vysoká škola zdravotnická, o. p. s., Vedoucí práce Ing. David Pouč.

MAŠKOVÁ, Karolina. *Postavení zdravotnické záchranné služby v integrovaném záchranném systému České republiky a její činnost* [online]. Hradec Králové, 2015 [cit. 2023-04-20]. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Ing. David Petřík.

PÍŠA, Petr. *Porovnání postavení a úkolů obecní policie a Policie ČR* [online]. Praha, 2020 [cit. 2023-04-21]. Bakalářská práce. AMBIS vysoká škola, a.s. Vedoucí práce doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D.

PLAČEK, Michal. *Záchrana ve výškách a nad volnou hloubkou u Hasičského záchranného sboru Středočeského kraje* [online]. Praha, 2021 [online]. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Technické a úpolové sporty. Vedoucí práce Fiala, Miloš.

REPÁŇOVÁ, Lucie. *Znalosti členů Horské služby oblasti Krkonoše v poskytování první pomoci* [online]. Pardubice, 2021 [cit. 2023-04-20]. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice, Fakulta zdravotnických studií. Vedoucí práce Mgr. Jindra Holeková, DiS.

SLAVÍK, Šimon. *Výukové materiály do předmětu První pomoc II* [online]. Brno, 2020 [cit. 2023-04-20]. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Lékařská fakulta. Vedoucí práce MUDr. Václav Vafek.

ŠAFKA, Martin. *Integrovaný záchranný systém – klíčové aspekty, význam a problémy v praxi* [online]. Praha, 2021 [cit. 2023-04-20]. Bakalářská práce. AMBIS vysoká škola, a.s. Vedoucí práce doc. Ing. Hana Bartošová, CSc.

VOMÁČKA, Ladislav. *Pohled Na Vývoj Hodnocení Výkonu Při Lezení Na Pískovcových Skalách České Křídové Tabule* [online]. Praha, 2019 [cit. 2023-04-20]. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu.

Pro složky IZS – Skalní záchranná služba. Skalní záchranná služba [online]. Dostupné z: <https://skalnizs.cz/pro-slozky-izs/>

Traumabody pomáhají zachraňovat lidské životy [online]. Modrá Hvězda Života 2014 [cit. 01.05.2023]. Dostupné z: <http://modrahvezdazivota.cz/2017/10/14/traumabody-pomahaji-zachranovat-lidske-zivoty/>

Charakteristika oblasti – Broumovsko – AOPK ČR. [online]. AOPK ČR 2023 [cit.01.05.2023]. Dostupné z: <https://broumovsko.nature.cz/charakteristika-oblasti>

Mobilní aplikace – FIREPORT Wiki. [online]. [cit. 02.05.2023]. Dostupné z: https://wiki.fireport.net/Mobiln%C3%AD_aplikace